

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :1

17 Temmuz 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: Seda GÖREN BÖLÜK (İstanbul)

----0----

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın üyeler, kamu kurumlarının saygıdeğer temsilcileri, çok değerli katılımcılar; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 2'nci toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Bilindiği üzere, Dışışleri Komisyonu bünyesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu kurulmasına yönelik önergeyi Komisyonumuzun 26 Aralık 2023 tarihli toplantısında kabul edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından 8 Ocak 2024 tarih ve 16 sayılı kararıyla Komisyonumuz bünyesinde alt komisyon kurulması uygun görülmüştür. 29 Şubat 2024 tarihinde seçim gündemiyle yaptığımız ilk toplantıdan sonra bugünkü toplantımızı yapıyoruz.

Hepinizin bildiği üzere, birkaç kere toplanma teşebbüsümüz oldu. Bazı girişimlerde bulunduk ama farklı farklı sebeplerle, farklı gündemlerle bugüne ertelemek zorunda kaldık. İnşallah, bugün verimli bir toplantı yapmayı ben de ümit ediyorum hep beraber.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :2

Şimdi gündeme geçiyorum.

Gündemin ilk sırasında alt komisyonun çalışma, ilke ve prensiplerinin belirlenmesi yer almaktadır. Bu kapsamda, TBMM İç Tüzük'ünün 33'üncü maddesi uyarınca tam tutanak tutulması, 35'inci maddesi uyarınca komisyonun Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin istenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Şimdi, gündeme devam etmeden önce, zaten sunum yapacak olan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımızı da bekliyoruz. Ben de bu vesileyle aslında Komisyonumuzun izleyeceği yol haritası ve öncelikleriyle ilgili daha önce başkan seçildiğim ilk toplantıda çok vakit almamak için böyle bir konuşma yapmamıştım. İzniniz olursa biraz da belki uzun tutarak ve sabrınıza sığınarak önceliklerimizle alakalı bir konuşma yapmak istiyorum.

Değerli üyeler, Kıymetli Başkanım; öncelikle çok teşekkür ediyoruz hem Komisyonumuzun dışından da katılım olduğu için, bu bizim için çok kıymetli, tekrar teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

İlk defa 1961 işçi göçü anlaşmasıyla yurt dışına çıkmış olan Türk toplumu bugün sayısı 7 milyonu aşan bir diaspora hâline gelmiştir. Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Avusturya, Avustralya, ABD, Asya ülkeleri ve Balkan ülkeleri millet varlığımızın çoğunlukla bulunduğu ülkeler ve bölgeler

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :3

olmuştur. Bahsi geçen ülkelere göç etmiş Türk toplumu artık buldukları ülkelerin vatandaşı olmuş, söz konusu ülkelerde 4'üncü, hatta 5'inci nesile ulaşmışlardır. 7 milyonu aşkın millet varlığımız artık buldukları ülkelerin geçici sakinleri değil, hepimizin bildiği gibi asli unsurları hâline gelmiştir. Yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, ülkemizde geçtiğimiz yıl gerçekleşen seçimlerde yaklaşık 2 milyon oy kullanmış, bu vesileyle demokrasimize önemli bir katkı sunmuşlardır. Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın yüzde 86,1'i Türkiye'yi yılda en az bir sefer ziyaret etmiştir. Kısacası, vatandaşlarımız buldukları ülkelerin asli unsuru olmalarına rağmen, ülkemizle olan gönül bağlarını da her vesileyle korumuşlardır. Tüm bu tabloda ağırlıklı olarak Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın hem buldukları ülkelerde gün geçtikçe değişen sorunları oluşmuş hem de öz vatanlarıyla ilgili haklarının ve hukuklarının korunması noktasında çeşitli talepleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu vatandaşlarımızın birçok noktada kendilerini ifade edebilmeleri için doğru ve uygun mecraların oluşması zorunluluğu doğmuştur. Alt komisyonumuz bu mecraların Parlamente'ye temsil edecektir. Bunun yanında, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Türk Hava Yolları, TRT ve Anadolu Ajansı gibi kurumlarımız da Komisyonumuzun bu misyonu gerçekleştirilmesi için çok değerli katkılar sunmaktadır. 27'nci Dönemde kurulmuş Alt Komisyonumuzun 28'inci dönemde tekrar kurulması

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :4

memnuniyet vericidir. Bunlarla beraber, Komisyonumuzun asli bir komisyonuna dönüşmesi de hepimizin -bu salonda bulunan herkesin ve bu salonda bulunmayan birçok bu konuyla ilgilenen değerli temsilcimizin de- ortak arzusudur.

Değerli üyeler, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, son yıllarda yükselen aşırı sağ popülist hareketlerin siyasi malzemesi hâline getirilmeye çalışılmaktadır. Geçtiğimiz dört yılda yurt dışında yaşayan millet varlığımızın 1.300'ü aşkın ırkçı, ayrımcı ve İslam düşmanlığı amacı taşıyan saldırılara maruz kalmıştır. Bu saldırılar ve malum sebepleri Komisyonumuzun mücadele edeceği temel kavramlardan olacaktır. Nitekim, Avrupa Parlamentosunda ve ülkelerin genel seçimlerinde çıkan sonuçlar da bu konulara hassasiyetle yaklaşmamız gerektiğini kanıtıdır. Söz konusu sorunların sosyolojik ve ekonomik problemler olmasının yanında psikolojik boyutları da önemlidir. Bundan dolayı amaçlarımızdan bir tanesi de daha önceden olduğu gibi, vatandaşlarımızın yurt dışında kendilerini yalnız hissetmemelerini sağlamak olacaktır; onların girişimlerine ve sorunlarına cevap vermek bu noktada büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, PKK ve FETÖ terör örgütlerinin vatandaşlarımıza yönelik sözlü ve fiziki şiddet içeren saldırılarının takibi de Komisyonumuzun görev alanına girecektir.

Başkanım, hoş geldiniz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :5

ABDULLAH EREN – Hoş bulduk Sayın Vekilim.

Kusura bakmayın biraz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biraz uzun ve meşakkatli olmuş.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Evet, girişler artık...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bugün biraz öyle oldu. Lütfen hakkınızı helal edin.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bu noktada da tüm kurumlarımızla iş birliği içinde önemli sorumluluklar üstleneceğimizi ifade etmek isterim.

Yine, Balkanlarda ve gönül coğrafyamızda yaşayan Türk soylu yurttaşlarımızla ilgili yapılacak çalışmalar da Komisyonumuzun odak noktalarından biri olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği, bizim de ziyaretlerimizde karşılaştığımız üzere Türkçe okuma, anlama ve konuşma konusunda gençlerimiz giderek daha fazla zorluk çekmektedir. Asimilasyona karşı en büyük silahımız çocuklarımıza ana dillerini, kültürlerini ve medeniyet değerlerini öğretmektir. Avrupalı Türkleri Türkiye'ye bağlayan en sağlam köprülerden biri Türkçedir. Devletimizin resmî kurumlarının, yeni

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :6

kuşakların Türkçemize hâkim olmaları ve çift dilli eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yürütmek bizim için önem arz edecektir. Bunun yanında, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmak ve ana vatanlarına olan aidiyetlerini artırmak adına çeşitli alanlarda politika üretme çalışmalarımız devam edecektir. Yurt dışından getirilen telefonlar ve araçların yurt içinde kullanım süreleriyle alakalı müjdeler bu yılın başlarında vatandaşlarımıza verilmiştir. Devam eden süreç içerisinde de emeklilik, e-tebligat ve engelli kartları gibi alanlarda çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Tüm bu çalışmalardan bahsetmişken bir hususa da özellikle değinmek istiyorum. 27'nci Dönem Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyon Başkanımız İstanbul Milletvekilimiz Sayın Zafer Sırakaya'nın Komisyonumuzda bulunması da bizim için çok kıymetli; bunu da özellikle ifade etmek istiyorum. Daha önceden süregelen ve büyük bir kısmı önceki dönem komisyon çalışmalarıyla çözülmüş, bir kısmı da çözüm noktasında çalışması devam eden konuların takibini doğru ve hızlı şekilde yapabilmek adına bizlere çok büyük bir katkı sunacağına inanıyorum ve kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bu kapsam ve amaçlarla başkanlık seçimini gerçekleştirdiğimiz 29 Şubattan itibaren bizzat giderek veyahut telefon görüşmeleri gerçekleştirerek yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarımızla, soydaşlarımızı birçok temasta bulunduk. Kısaca bu çalışmalarımızı da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :7

Komisyonumuzun bilgisine sunmak isterim. 6 Nisanda Kassel'de daha önce katledilen Halit Yozgat kardeşimizin anma törenine iştirak ettik. Aynı ziyarette Kassel'de bulunan Türk toplumumuzda buluştuk. Solingen faciasında, otuz bir yıl sonra 25 Martta yine aynı ayda 2'si çocuk, 4 kardeşimize yönelik düzenlenen saldırı dolayısıyla yürek burkan bir ziyarette bulunduk, Düsseldorf Başkonsolosumuzla birlikte alanda incelemelerde bulunduk; Türk kökenli Bulgaristan vatandaşı bir aileydi. Aynı zamanda saldırıdan yaralı kurtulan diğer soydaş ailemizi de ziyaret ederek geçmiş olsun dileklerimizi ilettik. Fransa Strazburg'da Türk toplumumuzun farklı alanlardaki temsilcileri olan sivil toplum kuruluşlarıyla bir araya geldik Başkonsolosluğumuzda. Ankara'da düzenlenen Kapasite ve Eğitim Çalıştayı'nda yurt dışında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu temsilcilerimizi ağırladık. 8 Mayıs'ta Türkiye'de okuyan Makedonyalı öğrenciler birliğinden kıymetli genç kardeşlerimizi ve Selanik bölgesinden gelen soydaş ve akrabalarımızı Gazi Meclisimizde misafir ettik. TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanımız Sayın Fuat Oktay'la birlikte Norveç'te yaşayan vatandaşlarımızla buluştuk, çok kıymetli istişareler gerçekleştirdik. Yine, Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da çok değerli bir buluşma gerçekleştirdik, Türk toplumumuz ve soydaşlarımız için yapabileceğimiz projeleri değerlendirme fırsatı yakaladık. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisindeki görevimiz sebebiyle bulunduğumuz -yine, Strazburg'da-

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :8

Fransa'da belediyelerde görev yapan Türk kökenli belediye meclis üyelerinin kurmuş olduğu dernekte çok verimli bir toplantı gerçekleştirdik ve çalışmalarımıza da devam edeceğiz, bir yol haritası çizdik onlarla da. Yine, Fransa'da yaşayan genç Türk iş insanlarımızla bir araya geldik. En son 29 Haziranda Fransa Türk Federasyonu Strazburg Şubesi istişare toplantısına katıldık, onlarla da değerlendirmelerimizi paylaştık ve son olarak 7 Temmuzda İstanbul Milletvekilimiz Sayın Zafer Sırakaya'yla birlikte Kapıkule Sınır Kapımızda gümrük ve kolluk personelimize kolaylıklar dileyerek ülkemize giriş yapan misafirlerimizi ve Türk toplumumuzu karşıladık, ülkemize hoş geldiniz dedik. Orada sınır kapımızdan yolcularımızın iyi karşılanması için yapılan çalışmalar nedir, bir eksiklik var mı, tamamlayabileceğimiz bir şey var mı, bu alanda olabilecek olanları çözmeye çalıştık. Bu kıymetli çalışmalar vesilesiyle de ben tabii, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıımıza da tekrar teşekkür etmek istiyorum. Orada hem Ticaret Bakanlığımız hem Başkanlığımız gerçekten çok ciddi bir çalışma yürütüyorlar oradaki gelen vatandaşlarımızın karşılanması için, doğru karşılanması için, işlemlerin hızlı yürütülebilmesi için. Tekrar, görev yapan bütün kurumlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Bir de Komisyonumuzun bilgisinde bazı rakamlar vermek istiyorum, sunmak istiyorum: Kapıkule'ye ciddi bir rağbet var biliyorsunuz. Yolcu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :9

sezonu 22 Haziran-15 Eylül tarihleri arasında. 2020 yılından itibaren olan rakamları vermek isterim. 2020 yılında tabii pandeminin de etkisiyle 138.463 araç, 563.731 yolcu giriş yapmış; 2021 yılında 322.562 araç, 1 milyon 289 bin 987 yolcu; 2022'de 363.030 araç, 1 milyon 533 bin yolcu; 2023 yılında 379.542 araç, 1 milyon 561 bin 853 yolcu ülkemize giriş yapmıştır. Bu senenin tarihlerini de vereceğim fakat önemli bir rekor olduğu için tek günü özellikle vermek istiyorum, iki gün önce Edirne Valimiz de açıkladı: Tek bir günde ülkemize 9.628 araç ile 40.593 yolcu girişi olmuş, iki gün önce, hafta sonu. Bu, şu açıdan çok kıymetli: Biz orada işte, peron sayılarının artırılmasından tutun da internet ağının hızlanmasına kadar her sürece, oradaki Bakanlığımızın da oradaki görevlilerimizin daha ne kadar büyük bir çabayla sahip çıktığını, bu çalışmaların gerçekleşmesi ve vatandaşlarımızın hızlı bir şekilde ülkemize giriş yapabilmesi için ne kadar uğraş verdiklerini gördük, iyileştirmeler de devam ediyor. Bu senenin tarihleri de yine 2024 yılında 22 Haziran-14 Temmuz tarihleri arasında 183.162 araç, 738.442 yolcu girişi olarak verilebilir ve sanıyorum ki 2023 senesini de aşacak gibi gözüküyor. Tekrar hoş geldiniz diyoruz gelen vatandaşlarımıza.

Yüz yüze ziyaretlerimiz dışında telefonla da tabii görüştük, onları tek tek ifade etmek burada çok zaman alacak. Cumhurbaşkanımızın da dediği gibi, Türk toplumu olarak saflarımızı sıklaştırmalı, her zamankinden daha dinamik, daha kuşatıcı ve kucaklayıcı bir anlayışla hareket etmeliyiz. Biz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :10

nerede yaşarsak yaşayalım milletçe güçlü olmak mecburiyetindeyiz. Medeniyet algımızdaki kapsayıcılıkla 7 milyonluk diasporamız, 30 milyonu aşkın akraba ve kardeş topluluklarımız olmak üzere 40 milyon kişilik bir kitlenin dertlerini, taleplerini en uygun şekilde Gazi Meclisimizde karşılamaya çalışmanın bizlere ağır bir sorumluluk yüklediğinin de farkındayız ancak Komisyonumuzda bulunan siz değerli üyelerimizle birlikte özveriyle çalışarak en faydalı şekilde bu sorumluluğu yerine getireceğimize inanıyorum.

Ben kısacası bu şekilde bir yol haritası veya çalışma prensiplerini ifade etmek istedim ama tabii, sizlerden gelecek görüş, öneri ve değerlendirmeler çok kıymetli. Bizim asıl yol haritamız sizlerden gelecek görüş ve önerilerle beraber şekillenecek. Bu vesileyle söz almak isteyen kıymetli komisyon üyelerimiz varsa ya da komisyon dışından gelen üyelerimiz varsa söz vermek isterim.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Usul nedir, ilk önce dinliyor muyuz, biz mi konuşuyoruz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yani söz vermek isteriz; bizim ikinci gündem maddemiz Sayın Başkanımızın sunumu, hem siz de belki iletmek istediklerinizi söylersiniz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :11

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – İsterseniz sunumu alıp sonra soru-cevap olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Belki Sayın Başkanımız da ifade etmek ister.

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Belki sunumdan sonra soruları almak daha faydalı olabilir Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Peki.

O zaman, gündemin ikinci sırasında yer alan Sayın Başkanımızın sunumuna geçelim.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız gerçekten çok değerli çalışmaları çok büyük bir özveriyle yürütüyorlar.

Şimdi, sözü sunum için Sayın Eren'e veriyorum.

YURT DIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle sizleri ve çok kıymetli komisyon üyesi vekillerimizi saygıyla selamlıyorum, hürmetlerimi arz ediyorum.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonuna bugün bir sunum yapacağız. Tabii, bizim Kurumumuzun ismiyle aynı isimde bir alt komisyon olması esasında yani bir kamu kurumunun yaşamada böyle bir destek bulacak olması, buluyor olması bizi hakikaten çok mutlu ediyor. O yüzden teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :12

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ederiz.

YURT DIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bu dönem boyunca da Komisyonumuzun, sayın vekillerimizin, Komisyonun Başkanı olarak sizlerin Kurumumuzdan isteyeceği her türlü bilgi, bunun yanı sıra yapılabilecek ortak çalışmalar ve önümüzdeki dönem iş birliklerine ilişkin her türlü iş birliğine açık olduğumuzu da buradan iletmek istiyorum. Çünkü birazdan sunumun detaylarında yer alacak, gün sonunda yurt dışındaki vatandaşlarımızın, soydaş topluluklarımızın yasama marifetiyle de gerçekleştirilebilecek bizden birçok beklentileri bulunmakta. Bu minvalde, burada sizin desteğinizi çok kıymetli görüyoruz. Ben tekrardan bu imkânı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

İsmim Abdullah Eren, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Kurumunun Başkanıyım. Hadi Turus Bey Başkan Yardımcımız, yurt dışı vatandaşlardan sorumlu. Murat Kazancı Bey, Başkan Yardımcımız, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Dairesi ve aynı zamanda uluslararası öğrencilerden de sorumlu Başkan Yardımcımız. Fatih Bey de Yurt Dışı Vatandaşlar Daire Başkanımız, kendisi aynı zamanda hukukçu.

Ben, tabii, ilk toplantı olması hasebiyle, Başkanım, hem komisyonunuzun ilk toplantısı hem bizim Kurumumuzun, ben biraz daha Kurumun genel çalışmalarına ilişkin bir sunum hazırladım. Bundan sonra

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :13

gerek bu dönem gerek önümüzdeki yasama döneminde daha spesifik, daha tematik çalışmalarla alakalı da bizleri dinlemek isterseniz; sadece yurt dışı vatandaşlarımız, sadece yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'deki kanuna müteallik talepleri, sadece uluslararası öğrenciler meselesi, yurt dışındaki kritik yerlerde yaşayan soydaşlarımız gibi daha tematik, daha özet konularla alakalı da bizleri çağırırsanız tabii ki gelmek isteriz ve anlatmak isteriz. Ama bugün ben biraz da -uygun görürseniz- Kurumun genel yaptıklarıyla alakalı bir sunum hazırladım, onu inşallah sizlere arz edeceğim.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 2010 yılında ihdas edildi Kurumumuz, aslında 3 tane ana görevi var. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2010 yılında çıkan kanunu, daha sonrasında 2018 yılında yeni sistemle çıkan kararnamesine baktığınız zaman aslında Kurumumuzun 3 ana görevi olduğunu göreceğiz ve bu görevlerin her birinde aynı zamanda koordinasyon yetkisi de Kurumumuza tevdi edilmiş durumda. Tabii, Kurumumuzun ana misyonu, yurt dışındaki vatandaşlarımız, Türk diasporası ve Türk diasporasının Türkiye'yle ilişkilerinin muhafaza edilmesi, onların buldukları yerlerde güçlendirilmesi.

İkinci olarak, kardeş topluluklar. "Akraba topluluklar" ibaresi malumunuz, bizim Kurumumuzun isminde var, Yurt Dışı Türkler ve Akraba

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :14

Topluluklar. 2010 senesinde Kurumumuz ihdas edilirken Mecliste o zamanki tutanaklara baktığınız zaman, kurum ismiyle alakalı o zaman da vekillerimiz arasında farklı görüşleri savunanlar olmuş. Tabii, soydaş topluluklarımız belki yurt dışı Türklerin içerisinde mündemiç, bir de “akraba topluluk” ibaresi o zaman eklenmiş. Tabii, Türkiye, zengin bir tarih ve kültür bakiyesi üzerine oturduğu için “akraba topluluk” ibaresi bize has bir ifade. Yurt dışında muhataplarımızla görüştüğümüzde, İngilizcesi “related communities” tam ne dediğimizi anlayamıyorlar “Kime ‘akraba’ diyorsunuz, kimi kastediyorsunuz?” gibi... Aslında “kin societies” “kin-state” gibi, kan bağı üzerinden birtakım kavramsallaştırmalar var ama biz “akraba” dediğimizde daha çok tarihî, kültürel bağımız olan toplulukları, beraber yaşamamış olsak bile kastediyoruz. Tabii, beraber Osmanlı bakiyesinde yaşadıklarımız zaten bunun içerisinde.

Son olarak da uluslararası öğrencilere yönelik Türkiye'nin resmî devlet bursunu Yurt Dışı Türkler Başkanlığı veriyor 2011 senesinden beri. İsmi “Türkiye bursları” dolayısıyla Yurt Dışı Türkler Başkanlığı, bir diaspora kurumu, ikincisi soydaş, akraba topluluklara yönelik faaliyet yürüten bir kültür kurumu, uluslararası öğrencilere yönelik de faaliyet yürüten aynı zamanda bir uluslararası eğitim kurumu diyebiliriz. Bu 3 alanda 3 ana dairemiz var, bu 3 ana dairemiz bu alanlarda faaliyet gösteriyor.

Yurt dışı vatandaşlar kısmından başlamak gerekirse, tabii, bizim için

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :15

kıymetli olan diasporanın kimlik ve kültürünün korunması. Burada 3 tane ana hedefimiz var.

Ben de kronometremi açayım süremi aşmamak için.

İkinci olarak, diasporamızın anavatanına aidiyetinin muhafaza edilmesi, Türkiye'yle olan bağlarının güçlendirilmesi. Son olarak da tabii ki bu insanlarımız yaşadıkları ülkelerde mukimler, kalıcılar ve kalıcı olmaya devam edecekler; bizim de gayretimiz bu, kalıcı oldukları yerlerde de statülerinin, sosyal ekonomik statülerinin yükseltilmesi. Bu genel amaçları gerçekleştirmek için de bizler farklı faaliyetler yürütüyoruz.

Çok kısaca, diasporanın altmış yıllık serüvenine ilişkin size bilgi vermek isterim: Bu sene ben Belçika, Hollanda ve Avusturya'daydım. Neden? Çünkü 1964 yılında bu ülkelerle ilk iş gücü anlaşması imzalanıyor. Resmî anlaşmalar bunlar, ülkelerin Çalışma Bakanları tarafından imzalanan anlaşmalar ve bu anlaşmalara istinaden yurt dışına Türkiye o zaman işçi göndermeye başlıyor. Bu anlaşmaların ilki de 31 Ekim 1961'de Almanya'yla imzalanıyor. Almanya, sonra, 1963'te Belçika, Hollanda, Avusturya, 1965'te de Fransa'yla, imzalanan anlaşmalar neticesinde yurt dışına biz işçi göçünü başlatmış bulunuyoruz. Bugün altmış seneyi Almanya'da geçtik, altmış üç seneye yaklaştık, diğer ülkelerde altmış seneyi bulduk ve şu an Avrupa'nın tamamında bir 5 milyon Türk diasporasından bahsediyoruz. Dışişleri Bakanlığımızın verdiği rakamlar tüm dünyada 4 milyon, 5 milyona yakın Türk

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :16

vatandaşından bahsediliyor ama vatandaş dışında, malumunuz, bizim mavi kart uygulamamız da var. Bu mavi kart dışında, yine, yaşadıkları ülkelerin sadece vatandaşlığını alıp Türk vatandaşlığından çıkmış ve mavi kart almamış insanlarımız da var dolayısıyla biz dünyada 7 milyon bir Türk diasporasının olduğunu ifade ediyoruz. Bu anlamda, bunun kahir ekseriyetinin Avrupa'da olduğunu söyleyebiliriz. Almanya'da Avrupa Kupası Şampiyonası'nda sokakların, tribünlerin zaten vatandaşlarımız tarafından nasıl doldurulduğunu görmüş olduk.

Dolayısıyla, bu insanlarımız aslında çok erken dönemlerde Avrupa'ya gidiyorlar ve dürüst olmak gerekirse, Türkiye Cumhuriyeti Devleti yurt dışındaki vatandaşlarını uzun müddet sadece işçi olarak görmüşken bu insanlarımız kendileri kurdukları derneklerle, erken dönemde oralarda Türk varlığını yaşatmaya çalışıyorlar. Biz 1960'ların ortasında orada cami derneklerinin, camilerin kurulmaya başladığını görüyoruz. İlk dernek olarak -buraya yazmıştık onu da bir anekdot olarak size iletmek için- Ford fabrikasında çalışan Türk işçiler derneği var. 1965'te Köln'de kılınan ilk bayram namazı var. Tabii, 60'ların ortalarında yine grevler var, hepsine Türk işçiler öncülük ediyor. Yani yurt dışındaki vatandaşlarımız ilk gittikleri yıllardan itibaren bu ülkelere belki bireysel olarak gidiyorlar ama daha sonra, 70'lerin ortasına kadar da aile birleşimleri devam ediyor. Tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımız uzun müddet Türkiye tarafından sadece işçi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :17

olarak telakki ediliyor. İlgili bakanlıklar nezdinde yurt dışı işçi genel müdürlükleri var fakat bu insanların sosyal hakları, eğitime müteallik konular, kültürel haklarıyla alakalı talepleri var ve uzun dönem bunları aslında yurt dışındaki vatandaşlarımız kendi kurdukları dernekler üzerinden idame ettirmeye çalışıyorlar. Tabii, 70'li yılların sonunda alınan bazı haklar var yani öğretmen göndermeye başlıyor Türkiye. Onun dışında, işte, emeklilikle alakalı, baktığınız zaman, iki ülkeden birden emekli olma gibi haklar getiriliyor fakat uzun müddet, bir diaspora politikasından yoksun, bölük pörçük politikalarla bunlar idare edilmeye gayret ediliyor. 90'lı yıllarda daha çok asimilasyon ve entegrasyon, özellikle 80'lerin ikinci yarısında başlayan ırkçılık, 90'larda Solingen'le, hepimizin bildiği, daha sonra NSU cinayetleriyle maalesef kamuoyuna da mal olan bir yabancı karşıtlığı söz konusu.

Bunun yanı sıra, tabii, 2000'li yıllarda biraz daha kapsamlı bir diaspora politikası Türkiye'de geliştirilmeye başlanıyor fakat YTB'nin kuruluşu 2010 senesi yani 2010 senesi Nisan ayında ihdas ediliyor bir diaspora kurumu olarak. Tabii, YTB'den önce de Türkiye'nin bir diaspora politikası Dışişleri Bakanlığımızca, ilgili bakanlıklar, Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen göndererek, Çalışma Bakanlığı emeklilikle alakalı kendi konularına bakarak, her Bakanlık kendi içinde... Diyanet İşleri Başkanlığımız yurt dışındaki, Avrupa'ya bakan en büyük teşkilatımız diyebiliriz çünkü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :18

Diyanet İşleri Başkanlığımızın, DİTİB'e bağlı çok fazla camisi var, diyanet ataşeleri var, müşavirleri var dolayısıyla onlar da çok büyük bir teşkilat fakat bu tüm politikaların kapsamlı bir şekilde bir araya gelip bir diaspora politikası oluşturulması yakın zamana kadar mümkün olmuyor diyebiliriz.

Tabii, günümüzde Türk diasporasının durumuna baktığımızda dördüncü nesilden bahsediyoruz artık, 1960'larda gidenlerin torunlarının, hatta torunlarının çocuklarından bahsediyoruz. Türkiye ekonomisine yıllık 5 milyar dolar bir katkıdan bahsediyoruz ki maalesef, geçenlerde "Yurt dışındaki vatandaşlarımız oy kullanıyorlar, Türkiye'nin kaderine etki ediyorlar, işte 5 bin euro onlardan vergi alalım." vesaire gibi sosyal medyada aslı astarı olmayan, Gelir İdaresi Başkanlığımızın zaten ısrarla inkâr ettiği, İletişim Başkanlığının da yalanladığı bir haber çıktı ama bu bilgileri daha çok yaymak kanaatindeyim ben.

Bunun dışında, yurt dışındaki vatandaşlarımız dünya diasporaları arasında bizden sonra Fransa geliyor. En fazla seçime katılan diaspora yüzde 56'yla 28 Mayıs 2023 seçimlerinde bir rekor kırdılar. Yurt dışında seçmen sayımız 3,4 milyona ulaştı ve 2 milyon da genç nüfusumuz var, çok ciddi bir genç nüfusumuz var.

Bizim Yurt Dışı Türkler Başkanlığı olarak yurt dışındaki vatandaşlara yönelik yaptığımız çalışmalarda tematik çalışmalarımız var, önce bunlardan bahsetmek isterim. Türkçe ve eğitim çalışmaları, malumunuz, ana dil

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :19

kültürün taşıyıcısı, kültürü muhafaza edebilmek için Türkçeyi yaşatmamız lazım. “Peki, şu an Türkçeye ilişkin Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımız ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız hangi hizmeti alıyor?” diye sorarsanız, öncelikle TTK öğretmenlerimiz var. “TTK” ne demek? Türkçe ve Türk kültürü demek. Bunları kim gönderiyor? Millî Eğitim Bakanlığı gönderiyor. Şu an sadece Almanya'da 550 TTK öğretmenimiz var. “Peki, bu derslerin mahiyeti nedir?” diye sorarsanız bu dersleri okul derslerine ek ve müfredatı Millî Eğitim Bakanlığımız tarafından oluşturulan fakat okul derslerine ek, ilgili öğrencinin karnesine yansımayan ve ders saatlerinden sonra verilen ek dersler gibi düşünebilirsiniz fakat burada da yurt dışından vekillerimiz var, bu TTK derslerinin uzun yıllar çok büyük bir hizmet gördüğünü ifade edebiliriz. Bunlar benim şahsi kanaatlerim aynı zamanda; çok büyük bir hizmettir TTK hizmeti fakat bugün artan nüfusumuz, genç sayımızın artması ve Türkçe... Tabii ki sadece artık formel eğitim değil, sosyal medya üzerinden, dijital medya üzerinden Türkçe eğitimi yapılıyor fakat TTK öğretmenlerinin yanı sıra diğer enstrümanları da oluşturmamız lazım. Birincisi, TTK öğretmenlerimiz. Bunun yanı sıra bazı eyaletlerde ve bazı ülkelerin farklı eyaletlerinde kendilerinin Türkçe dersleri verdiklerini görüyoruz. İşte Almanya'da eyalet sistemi var, eyaletten eyalete eğitim sistemleri değişiyor. KRV, Kuzey Ren Vestfalya'da verilen Türkçe eğitimleri var. Bunun yanı sıra Yunus Emre Enstitümüzün vatandaşlarımızın yoğun

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :20

yaşadığı yerlerdeki ofisleri marifetiyle verdiği Türkçe eğitimleri var. Maarif Vakfımız Avrupa'da son dönemlerde teşkilatlanmaya başlamış ve Avusturya gibi... Ben onları Avusturya'da ziyaret etmiştim. İşte Almanya'da yavaş yavaş başlayacaklar. Okula destek dersleri diyebileceğimiz, Almanca "Nachhilfe" denilen, etüt ve Türkçe dersleri konusunda çalışmaları var.

Bunun yanı sıra, derneklerimizin, cami dernekleri, kültür dernekleri başta olmak üzere kendilerinin kendi imkânlarıyla verdikleri Türkçe dersleri var yani dört beş farklı koldan Türkçe eğitimi verilmeye çalışıldığını, Sayın Başkanım, görüyoruz fakat bunun yetmediğini de biliyoruz. Biz YTB olarak Türkçe eğitiminde, özellikle çift dilli eğitimin anaokulu seviyesinden itibaren verilebilmesine ilişkin mekanizmanın geliştirilmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz çünkü gün sonunda çok büyük bir talep var. Almanya'da 800 bine yakın 6 yaş ile 20 yaş arasında genç var. KRV eyaletinde Almanya'nın vermiş olduğu Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısı 50 binin altına düşmüştü. Bizim TTK derslerine katılan öğrenci sayısını, Millî Eğitim Bakanlığımızdan son rakamları almak lazım fakat onun da 30 bin civarında olduğunu ben hatırlıyorum. Dolayısıyla, çocuklarımızın Türkçe ihtiyacıyla alakalı mekanizma sayısını arttırmamız çok elzem. Biz ne yapıyoruz yani bu tabloyu önünüze koyduktan sonra? Biz Türkçe eğitimi vermek isteyen derneklerimize, Millî Eğitim Bakanlığımız müfredatı ve bir eğitici masrafı dâhil olmak üzere maddi bir destek vermek suretiyle de Türkçe eğitimini

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :21

teşvik ediyoruz. Tabii ki bunun en ideali, geçen basına yansıdığı için görmüşsünüzdür, Sayın Millî Eğitim Bakanımız Fransa'yla olan bir okul iş birliği, eğitim iş birliği anlaşmasından bahsetti ve Fransa'da Türkiye'nin bir okul açmasından bahsetti; en ideali budur, inşallah bunlar da olacaktır diye düşünüyorum. Fakat bu büyük ihtiyacı karşılamak için biz Türkçeye ilişkin çalışmalara maddi destekler de veriyoruz. Çift dilli eğitimle alakalı derneklerimizi destekliyoruz. Çift dilli eğitim yapan okullarımız var. Oradaki büyük çatı STK'lerimizden çift dilli anaokulu kuran STK'lerimiz var; bir kısmını ben de ziyaret ettim, onlara destek olmaya çalışıyoruz, onlar zaten kendi yağlarıyla kavruluyorlar.

Bunun yanı sıra, Türkçeye alakalı sadece maddi destek değil, Türkçe ödülleri düzenliyoruz. Oradaki genç kardeşlerimizin, Türkçe yazmaya meyilli olan kardeşlerimizin Türkçe eser yazmalarını teşvik ediyoruz. Telve Dergisi isminde bir dergi çıkartıyoruz, dil, düşünce, edebiyat dergisi. Türkçe yazarlık akademileri düzenliyoruz ve bunların neticesinde de Türkçe ve eğitim çalışmaları son hızla devam ediyor.

İkinci tematik çalışmamız, gençlik ve hareketlilik çalışmaları. Gençlik ve hareketlilik çalışmalarında şunu ifade etmek isterim: Özellikle genç diasporanın anavatanla ilişkilerinin korunmasını çok önemsiyoruz ve çok fazla sayıda gencimiz var, hepsine ulaşmak, ana hedefimiz. Tabii ki gerçekçi olalım, hepsine ulaşamıyoruz ama özellikle gençleri cezbedecek birtakım

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :22

başlıklarımız var. Her sene 4 bine yakın genci Türkiye'ye farklı eğitimlere getiriyoruz. Bunlar gençlik kampları oluyor. Mesela, şu an Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bize ayırmış olduğu kamp yerlerine Avrupa'dan gelen gençlerimizi getiriyoruz ve oralarda eğitimler alıyorlar. Liderlik eğitimlerimiz var, kültürel gezilerimiz var. Kültürel geziler, Türkiye'de Çanakkale'ye, Orta Anadolu ve Ankara başta olmak üzere İç Anadolu'ya... Göbeklitepe, zamanında Göbeklitepe'ye yurt dışından gençlerimizi kültürel gezilere getiriyoruz.

Burslar başlattık. Fuat Sezgin üstün başarı bursumuz var. Yurt dışında yaşayan ve üstün başarı sergileyen gençlerimize lisans, yüksek lisans, doktora seviyesinde burslar veriyoruz. Tez araştırma bursları veriyoruz, özellikle diasporamızın sorunlarıyla ilgili araştırma yapan gençlere tez araştırma bursu veriyoruz. Lise bitirme başarı bursları veriyoruz. Gençlik ve hareketlilik programlarında özellikle kritik alanlarda staj yaptırmaya gayret ediyoruz. SKY Global Türk staj programımız var. Türkiye'de ASELSAN, TUSAŞ gibi şirketlerde Avrupa'da mühendislik okuyan gençlerimize staj yaptırıyoruz. 2020 senesinden beri TEKNOFEST'e gençlerimizi getiriyoruz.

Tabii, bizim için en önemli hususların başında, yurt dışındaki gençlerimizin Türkiye'ye olan aidiyetlerinin korunmasında sadece kültürel değil, aynı zamanda entelektüel olarak da bu gençlerimizi keşfetmek, bulmak istiyoruz. Bu kapsamda, gençlerle beraber yaptığımız medya akademileri

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :23

var, yazarlık akademileri var, liderlik akademileri var. Her sene 5 bin gencimize bu manada yani bire bir onları programlara getirerek dokunuyoruz.

Tabii, özellikle Genç Destek Programı'nı geçen sene başlattık. Bireysel olarak veya gençlerin kurmuş olduğu STK'lerin projelerini destekliyoruz. Bir de Anadolu Okuma Evi Projesi kapsamında yurt dışında derneklerimizin bünyesinde kütüphaneler açılmasını sağlıyoruz.

Bir diğer temel çalışmamız, insan hakları çalışmaları, bunu çok önemsiyoruz. Hak ihlallerine yönelik bilgilendirme ve farkındalık çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; en muzdarip olduğu hususların başında özellikle tabii, son yıllarda, herkesin gündemine AP seçimleriyle geldi bu son dönemde fakat biz yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle ırkçı ve ayrımcı tutumlarla karşılaştığını, yeni karşılaşmadığını biliyoruz. Özellikle Almanya'da saldırılarla sembolleşmiş bu tutumun yanı sıra çalışma hayatında, eğitim hayatında, aktif yurttaşlıkta vatandaşlarımızın yaşamış olduğu büyük sıkıntılar olduğunu biliyoruz. Bizler 2020 senesinden itibaren bir çalışma başlattık, -birazdan sizlere dağıtılacak- yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik saldırıları raporluyoruz, bir insan hakları güncesi çıkartıyoruz, hak ve özgürlükler güncesi. AB Temel Haklar Bildirgesi'ndeki 34-35 hakkın her sene vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı ülkelerde nasıl seyrettiğine bakıyoruz,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :24

hem menfi hem müspet. Uygulamalara bakıyoruz, mahkeme kararlarına bakıyoruz, medyada oradaki vatandaşlarımızın, Müslümanların reprezentasyonuna, temsiline bakıyoruz ve bunlar neticesinde her ülkenin tabiri caizse bir hak ve özgürlük güncesini çıkartıyoruz, bunu da İngilizce, Almanca, Fransızca basıyoruz ve ilgili yerlere gönderiyoruz.

Bunun yanı sıra özellikle insan hakları çalışmalarında farkındalık çok önemli. Çok iyi bir hukukçu ağımız var. Her sene Strazburg'da toplanıyoruz ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın o sene karşılaştığı hak ihlalleriyle alakalı sembol gördüğümüz davalar var, bunları takip ediyoruz ve hâlâ maddi destek vermeye gayret ediyoruz.

Bunun yanı sıra başkonsolosluktaki avukatlarımızla, onlara gelen taleplerin karşılanmasıyla alakalı iş birliğinde bulunuyoruz. Bizim için en önemli hususlardan bir tanesi de tabii, bu konuda insan yetiştirmek. Son dört senedir insan hakları ve hukuk alanında uzmanlara burslar veriyoruz, bursiyerlerimiz var, genç avukatlara burslar veriyoruz.

Bir de bir portal oluşturduk, Nefret Suçlarıyla Mücadele Portalı "nesam.ytb.gov.tr" yani yurt dışında bir vatandaşımız ister Almanya'da ister Suudi Arabistan'da bir nefret suçuyla karşılaştı; bizim bu portalımıza girip bunu bildiriyor "Ben şurada şu tarihte şöyle bir olayla karşılaştım, ben şuyum, benim kim iletişim bilgim bu." diye. Biz kendisini arıyoruz, olayı teyit ediyoruz. Sonrasında hukuki veya psikolojik bir destek isterse hukuki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :25

destek, başkonsolosluk avukatlarımız, eğer yoksa kendi ağıımızdaki avukatları yönlendiriyoruz. Psikolojik destekle alakalı da aile sosyal danışmanlık hizmet projelerimiz var, onlara yönlendiriyoruz. Bunun yanı sıra bu portalın özelliği ne? Şu an açamadım internete bağlanamadığım için "nesam.ytb.gov.tr"nin, Sayın Başkanım, yurt dışındaki vatandaşlarımızın biz uğradığı saldırıları listeleyemiyoruz. Yani nerede Türk vatandaşları hangi ayrımcı tutumla karşılaşmış? Fiziki olabilir, sözlü olabilir. En büyük sıkıntımız bunu derleyememek yani "monitoring" gözetleyememek. Şimdi bu portal sayesinde biz en azından yurt dışındaki vatandaşlarımızın bize bildirilen çerçevesinde bir listelemesini, saldırıların listelemesini yapabiliyoruz. Tabii, bu portal yavaş yavaş geliyor. Biz her sene çıkardığımız saldırı raporunu Dışişleri Bakanlığımızdan, Diyanet İşleri Başkanlığımızdan, medyadan, açık kaynaklardan ve bu bizim kurduğumuz portala gelen verilerden oluşturuyoruz.

Bunun yanı sıra mücadele rehberleri oluşturduk yani bir vatandaşımız İsviçre'de bir saldırıya uğradı. Acaba İsviçre'nin iç hukuku çerçevesinde bu vatandaşımız ne yapabilir? Ülkelerin mücadele rehberlerini hazırladık ve bunları da gittiğimiz yerlerde STK'larla toplantıda anlatıyoruz. Diyoruz ki: "Bakın, bu ülkenin kendi iç mekanizmaları var. Siz hepiniz Türk vatandaşı değilsiniz, bir kısmı çifte vatandaş, bir kısmınız sadece o ülkenin vatandaşı dolayısıyla bunları yapabilirsiniz." Bazen belediyelerin... Ülkeden ülkeye

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :26

değişiyor. Bazen eyaletlerin, bazen federal sistemin birtakım sunduğu imkânlar oluyor, bunları, hepsini oluşturduk, bu “nesam.ytb.gov.tr” sitemize de yüklemiş olduk. Dolayısıyla bu tematik olarak insan hakları çalışmalarına da çok önem veriyoruz.

Bir diğer çalışmamız Türkiye'deki kamu hizmetlerinin geliştirilmesi. Burada sizin desteğinize çok ihtiyacımız var. Türkiye'deki kamu hizmetlerinin geliştirilmesiyle alakalı -az evvel bahsettiniz- araba konusu, telefon konusu, emeklilik konusu... Sadece vatandaşlarımız değil, sabah benim Batı Trakya'dan ve Bulgaristan'dan misafirlerim vardı, onların da soydaşlarımızın birtakım talepleri var, onları da takip ediyoruz. Bunlar, tabii, bir kısmı kamu kurumlarımızın genelgeyle çıkaracakları şeyler veya yönetmelik değişikliğiyle, bir kısmı Parlamento marifetiyle kanun değişikliği olması gereken hususlar. Biz bu konularda size başka bir toplantıda böyle bir sunum yapmak da yani bunu arz etmek de hakikaten isteriz çünkü yasama tarafında yapılması gerekenler var. Tabii, ilgili bakanlıklar bunları takip ediyor yani YTB olarak biz bu kanunu çıkaran taraf değiliz. İşte emeklilikle alakalı SGK bu işin muhatabı ama gün sonunda vatandaştan talebi çok yoğun bir şekilde alan bir kurum olarak ve bunun mevzuatının hazırlanmasına da hukukçularımıza destek olabilecek bir veya destek olan bir kurum olarak ilgili bakanlık ve kurumlarla görüşen bir kurum olarak da burada sizleri enforme etmek ve bilgilendirmek de isteriz. Bu konuda “Yurt Dışındaki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :27

Vatandaşlarımıza Yönelik Kamu Hizmetlerinin Geliştirilmesi” diye bir proje başlattık yani ilgili bakanlıklar, ilgili kurumlar kamu hizmetleriyle alakalı bir şeyler yapmaya gayret ediyor ama biz âdeta yurt dışındaki vatandaşlarımızın taleplerini bu bakanlıklar, bu kurumlar nezdinde taşıyoruz. Yani işte tam zamanlı çalışma meselesi var mesela şu an gündemde. Nedir? Türkiye'den emekli olmuş bir vatandaşımız yurt dışında çalışırken tam zamanlı çalıştığında Türkiye'deki emekli maaşının kesilmemesi. Bu Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı uhdesinde gerçekleşecek bir değişiklikle hayata geçecek ama biz bunu alıyoruz, Bakanlıkla görüşüyoruz, Genel Müdür Bakan Yardımcısı hatta Bakanımıza arz ediyoruz, içeride takibini yapıyoruz, dolayısıyla buna yönelik aslında bu takiplerle bir önceki dönem 12-13 değişiklik, bir kısmı kanun değişikliği, bir kısmı yönetmelik, bir kısmı genelge yapmayı başardık. Mesela ufak bir örnek vereyim: Türkiye'de mavi kartlılar -yani başkaları da var Fatih Bey benim unuttuğum varsa- cezaevine gittiğinde yabancı gibi telakki ediliyordu hâlbuki Türk vatandaşı, izinle vatandaşlıktan çıkmış, cezaevine bir yakınını ziyarete gittiğinde bir yabancı gibi ona muamele ediliyordu. Adalet Bakanımızın bir genelgesiyle onların da prosedürü kolaylaştırıldı gibi bu tür mevzuat düzenlemeleriyle vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştıracak kamu hizmetlerinin geliştirilmesi projesini başlatmıştık. Bu kapsamda yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik bugüne kadar hangi bakanlık nezdinde hangi mevzuat düzenlemesi olmuş,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :28

bunları derledik. Bu çok önemli çünkü bizim kamu mevzuat haritamız o kadar, böyle, içe geçmiş ki bir yerden oynadığınız zaman başka bir yeri bozabiliyorsunuz tabiri caizse ya da başka bir yer değişebiliyor. O yüzden yurt dışındaki vatandaşlarımızı da etkileyen birçok husus olabiliyor bir kanun değişikliğinde veya onları dışarıda bırakan. İşte askerlikle alakalı mesela düzenleme yaptık. Yurt dışındaki vatandaşlarımız da bunlar etkileniyor doğal olarak. Gibi... Dolayısıyla bunların hepsini bir derlemiş olduk. Bunun yanı sıra mevcut talepleri, tabii, gittiğimiz yerlerde alıyoruz. Üzerine özel çalıştığımız konular var, ben bugünün gündemi olmadığı için onları detaylı sunuma koymadım ama işte e-tebligat gibi, yabancı engelli kimlik kartlarının Türkiye'ye tanınması gibi, şu an Almanya'da çıkan son kanun değişikliğiyle yeniden Türk vatandaşlığının kazanılması gibi, yurtdışındaki vatandaşlarımıza kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesi gibi, e-devletin kullanılması gibi, işte yabancı plakalı emekli araçlarının Türkiye'de kalış süresinin iki yıldan dört yıla çıkarılması gibi bunları da bu, Kamu Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında takip ediyoruz.

Tabii, aktif vatandaşlık hususu, aktif vatandaşlık da bizim son dönemde Başkanım, sayın vekillerim, gündeme aldığımız bir konu çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın artık biz... Vekillerimiz var, bakanlarımız var, siyasi görüşü, kimliğinden bağımsız, yurt dışına Türk olarak gitmiş, işçi olarak gitmiş babası veya dedesi, büyüğü, kimse; bugün orada önemli

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :29

mevkilerde olan insanlarımız var. Bu insanlar bizim için bir kazanım. Kimi milletvekili, kimi bakan, kimi orada eyalette milletvekili. İş insanlarımız var, işte, hepimiz BioNTech'ten gurur duyduk. İşte şu fotoğrafta Dilek Hanım var, Dilek Gürsoy Avrupa'da ilk yapay kalp naklini yapan kadın doktor -inşallah önümüzdeki dönemde onu Ankara'da ağırlayacağız- gibi çok fazla sayıda insanımız var. Şimdi, bu insanlarımızdan yola çıkarak biz yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde "aktif vatandaşlık" adı altında özellikle politika yapım süreçlerine katılacakları bir mekanizma kurulmasını istiyoruz. Tabii, bu bizim ancak teşvik edebileceğimiz bir şey. Günün sonunda bu insanlar o ülkelerin vatandaşı ve o ülkelerin kendi iç işleri aynı zamanda ama biz kendi insanımızı buraya teşvik etmek istiyoruz. Dolayısıyla özellikle siyasete, sivil topluma, bu alanlara gençlerimizi teşvik etmeye gayret ediyoruz. Bu kapsamda Almanya'da özellikle seri programlar yaptık. Almanya'da diasporada öne çıkmış insanlarımız ve gençlerimizi buluşturduk, iyi örnekleri onlarla bir araya getirdik. Özellikle siyasette öne çıkmış insanlarımız ile gençlerimizi buluşturduk. Ticaret ve meslek odalarındaki Türklerin etkisinin arttırılmasıyla alakalı çalışmalar yaptık. Türk öğrencilerin üniversitelerdeki öğrenci meclislerine katılımıyla alakalı teşvik çalışmalarında bulunduk. Demokrasi ve Aktif Katılım Programı'nı gerçekleştirdik çünkü bu ülkelerde gençlerimizin özellikle siyasette daha aktif olması gerekiyor ve gençlerimizin bir kısmında, zihninde "Ben ne olursa

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :30

olsun bu ülkelerde, özellikle çatı partilerde -Almanya için konuşalım, SPD'de CDU'da- kendi kimliğimle ben olarak var olamam. Ya kendimi farklı şekilde lanse etmem lazım ya da o "..."(*) dediğimiz görünmez cama takılacağım. Gençlerimizin bir kısmıyla yani büyük bir kısmıyla yaptığımız görüşmelerde bu kanaatler olduğunu gördük. Dolayısıyla bunun böyle olmadığını da gösterebilmek için onları iyi örneklerle bir araya getirmeye başladık.

Genç Girişimciler Buluşması yaptık geçen. Özellikle Porsche'da çalışan, Microsoft'ta çalışan, üst düzey Alman firmalarında çalışan veya Almanya'da olan uluslararası firmalarda çalışan, CEO'larla, CFO'larla oradaki gençleri bir araya getirdik. Bu kısımları biraz daha hızlı geçeceğim.

Bir diğer sistematik başlığımız da yine, diasporamızın Türkiye'deki siyasal katılımı. Burada YTB'nin rolü ne diye sorarsanız biz teşvik çalışması yapıyoruz. Yani tabii ki burada Dışişleri Bakanlığımızla yakın çalışıyoruz. Sandıklar malumunuz başkonsoloslarımızda veya ilgili yerlerde kuruluyor. Biz Dışişleri Bakanlığımızla özellikle sosyal medya, dijital medya kampanyaları yaparak oradaki yerel medya marifetiyle vatandaşlarımızı sandığa yönlendirme çalışmaları yaptık. Bu sene çok yoğun bir şekilde geçen sene videolar çektik gençlerimizin, kadınlarımızın gözünden sandık maceralarını anlatan. İşte sabah kalkıyor, oy vermeye gidiyor. Onun o günlük hikâyesini anlatan videolar çektik ve bunlar da ciddi şekilde takip edildi.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :31

Yine, yurt dışındaki vatandaşlarımızın seçime katılımlarıyla alakalı özellikle oradaki derneklerimiz marifetiyle de seçim çağrılarında bulunduk. Zaten, tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımızın 2015'ten itibaren yoğun bir ilgi alakası var. Bunun devam ettiğini de sevinerek görüyoruz. Diğer taraftan, az evvel insan hakları çalışmalarından zaten bahsetmiştim. Burada ağdan bahsettim, MESAM'dan, portalımızdan.

Bir diğer alanımız aile ve sosyal çalışmalar. Bunu çok önemsiyoruz çünkü çok boş bir alan burası. Avrupa'daki derneklerimizin üzerine yeni yeni eğilmeye başladığı bir alan. Aile ataşeliklerimiz, müşavirliklerimiz, biliyorsunuz, yurt dışında yeni açılmaya başladı. Henüz sadece Berlin'de bir müşavirliğimiz var. Bir de Duesseldorf'ta bir ataşeliğimiz var. Onun dışında yurt dışında Aile Bakanlığımız henüz açmaya başlayacak. Derneklerimiz bu konuda yeni bilinç kazanmaya başlıyor. Neden çok önemli? Çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle aile yapılarının korunması çok kıymetli. Tabii ki burada nasıl boşanmalar oluyorsa orada da oluyor, şiddet, aile içi şiddet orada da olabiliyor. Bir de üstüne çift... İşte "paralel toplum" diye tartışmalar vardı bir ara. Sosyalleşmenin farklı bir... Ailede farklı bir kültürle, sokakta farklı bir kültürle karşılaşan bir gencin muhakkak yaşadığı sıkıntılar oluyor, ailenin sıkıntıları oluyor. Dolayısıyla aile ve sosyal çalışmalar alanında desteklememize son yıllarda hız verdik. Bu konu, Sayın Başkanım, şunu söylemek istiyorum, genelde hep gençlik daireleri

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :32

üzerinden Türkiye’de gündeme geldi. Gençlik dairesi nedir? Belediyelerin bünyesinde ailelerinden farklı vesilelerle alınan çocukların durumlarının görüşüldüğü daireler bunlar ve genelde Türk ailelerinin çocuklarının bir şekilde alındığı, Hristiyanlara verildiği, bu çocukların kendi kültürlerinden uzaklaştırıldığına ilişkin Türkiye’de kamuoyunun da dikkatini çeken gençlik dairesi meselesi üzerinden bu konuşuldu. Evet, bu bir vakıadır, hâlâ bir sorundur. Duesseldorf’taki aile ataşeliğimiz marifetiyle Almanya’da bu konuda çok ciddi çalışmalar yapılmıştır son beş senede. Bu konuda çalışmalar yapan derneklerimiz vardır, hususi derneklerimiz. Biz de onlara destek vermekteyiz. Ama bu sadece konunun bir tarafı Başkanım. Gençlik daireleri dışında mesela “...”(*) dediğimiz özel eğitime muhtaç çocukların okullarına gönderilen çocuklar var. Bunun yanı sıra aynı zamanda özellikle dil bilmediği için sosyalleşemeyen, Türkiye’den oraya gelin giden annelerin yaşadığı sorunlar var. Biz bununla alakalı aile sosyal çalışmalar alanında öncelikle bir burs programı ihdas ettik ve bu konuda sosyal pedagog, pedagog, psikolog hatta psikiyatri alanında çalışan, Avrupa’da... Dil terapisti olmak istiyor bir gencimiz bizim orada ve hakikaten dil terapistine ihtiyaç var bulunduğu bölgede. Onun için birkaç sertifika alması lazım. Bunun için bursa kadar aile ve sosyal hizmetler uzmanlık bursu geliştirdik. Şu ana kadar 30’dan fazla gencimiz burstan faydalandı. Sosyal danışmanlık merkezleri

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :33

olan derneklerimize desteklerde bulunduk. Biz kendimiz bu derneklerimiz bizden talep ederse projeler verdik. Yani Münih'teki bir derneğimiz oradaki dernek merkezinde bir psikolog istihdam ediyor haftanın bir gün, iki günü veya bir sosyal pedagoğu; sıkıntı yaşayan vatandaşımız geliyor, orada talebini aktarıyor. Eğer yerel mekanizmalarda bir şey yapılabilecekse bu pedagoğumuz veya psikoloğumuz yerel mekanizmalara yönlendiriyor veya kendisi rehabilite etmeye gayret ediyor.

Bilgilendirici seminer, toplantı ve rehberlik çalışmalarını zaten sürekli devam ettiriyoruz. Aile ve sosyal çalışmalar alanı özellikle üzerinde son dönemlerde yoğunlaştığımız bir alan.

Kültür sanat çalışmalarından da şöyle bahsetmek isterim: Tabii, dil kültürün taşıyıcısı dedik, önce dile önem veriyoruz. Kültür çalışmalarında da bir genç sanatçı ağı kurduk. Genç sanatçı dediğimiz Avrupa'da resimle, illüstrasyonla, sanatın farklı dallarıyla uğraşan gençlerimizi tespit ettik, birkaç buluşma yaptık. Bunlardan bir sanatçı ağı oluşturduk ve altmışıncı yıl programlarımızda bunların eserlerini sergiledik. Zaten Telve dergisinden bahsettim, yurt dışındaki Türk gençlerinin çıkarmış olduğu bir edebiyat dergisi. Farklı yayınevleri bünyesinde diaspora yayınlarının kurulmasını sağladık. Özellikle yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'ye yazın yoğun olarak geldiği... Şimdi, 1 Ağustosta, 4 Ağustosta mesela Antep'te bir Avrupalı Türk Festivali olacak. İşte Kayseri'de daha önce düzenledik. Zaten

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :34

Emirdağ'da ve Kulu'da zaten oluyordu, olanlara biz destek olduk ama yurt dışından vatandaşlarımızın yoğun geldiği iller oluyor burada. O illerdeki valiliklerimizle, belediyelerimizle görüşüp vatandaşa özel bir festival, kültürel etkinlik düzenlenmesini sağladık. Son üç dört yıldır bunları düzenliyoruz. İnşallah 1-4 Ağustos arasında Antep'te olacağız dediğim gibi. Daha önce Kayseri'de yaptık, Uşak'ta yaptık. Bunun yanı sıra vatandaşlarımızın bulunduğu yerlerde festivaller düzenliyoruz. Tabii, yurt dışında festival tek başımıza biz YTB olarak düzenlemiyoruz çünkü festival ve fuar hem çok yüksek bütçeli bir iş hem de zaten orada birçok derneğimiz oralarda festivaller düzenliyor. Biz o festivallerin içeriğine katkı veriyoruz. Çocuk tiyatrosu gönderiyoruz, kendimiz gidip bir stant açıyoruz veya o festivallerde yurt dışındaki vatandaşlarımızın hizmetlerini kolaylaştıracak kurumları götürüyoruz. Mesela PTT'yi götürüyoruz, e-devlet hesabı açıyor veya yurt dışındaki vatandaşlarımızın, efendime söyleyeyim e-tebligatla alakalı sorunları için ilgili kurumu götürüyoruz yanımızda. Dolayısıyla yurt dışındaki festivallere de böyle katılım sağlıyoruz.

Bunun yanı sıra, tabii, özellikle ben her detaya değinemiyorum. İnsan hakları çalışmaları, aktif vatandaşlık, genel başlıklarımızdan bahsediyorum. Bizim için şu çok önemli: YTB'nin yurt dışında bir ofisi yok, bir teşkilatı yok, bizim müşavirliğimiz yok, ataşeliğimiz yok, biz yurt dışında sürekli mukim olan bir kurum değiliz. Dolayısıyla Ankara merkezliyiz. Bir yandan bir uzmanlık

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :35

kurumuyuz yani yurt dışındaki vatandaşlarımızın veya diğer konular uluslararası öğrenci konusu, soydaş konusu, bu konuları çok iyi bilen uzmanlarımıza... İşte Kırım Tatarlarıyla, Ahıska Türkleriyle ilgili uzmanımız da var, Rusçası olan, o ilgili bölgedeki dilleri bilen uzmanlarımız da var, efendime söyleyeyim, Balkanlara bakan bir koordinatörlüğümüz de var. Bir yandan -kurumun genel yapısını anlatmak için söylüyorum- uzman bazlı bir kurumumuz ama bir yandan da sahada proje desteği de veriyoruz ama salt proje kurumu değiliz biz yani ulusal ajans değil YTB yani biz sadece proje desteği veren bir kurum değiliz. Dolayısıyla, böyle, iki ayaklı bir kurum ama yurt dışı teşkilatı yok. Biz dolayısıyla projelerimizi başkonsolosluklarımızla yakın iş birliği içerisinde ve diğer kurumlarımızla yapıyoruz. Sahaya da gidip geliyoruz. Bunu özellikle söylemek istiyorum. yani bizim kurumumuzun yurt dışı bina veya personel masrafı yok. Ama tabii, yurt dışında personelimiz projelerle alakalı veya yerinde vatandaşlarımızla beraber olmak için zaman zaman gidiyor, harcırah bütçemiz var, o da çok büyük bütçeler değil. Hani bunu niçin söyledim? Çünkü son kamu mali tasarruf tedbirlerinde hepimiz tabii gündeme geldi. Ben Maliye Bakanımıza da anlattım yani "Bizim yurt dışında ofisimiz yok, biz herhangi bir binaya kira vermiyoruz, personel vesaire istihdam etmiyoruz." diye. Bunu neden ifade ettim? Buradan şuraya geleceğim: O kadar, bu, yurt dışında vatandaşlarımız farklı yerlerde ve dağınık olarak yaşıyorlar ki hepsini bir arada görme imkânımız çok olmuyor

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :36

yani 5 milyon insandan bahsediyoruz Avrupa'da, 3,5 milyon Almanya'da. Bazen... Siz, tabii, biliyorsunuz, vekillerimiz geldiğinde herhangi bir konuyla alakalı illere bakan, tabii, vekillerimiz... Türkiye için kastediyorum ben, Türkiye'deki vekillerimiz... Ben şunu söyleyeyim: Yani Avrupa'da bizim Almanya'da hemen hemen tüm eyaletlerde insanlarımız var. Her birine gidilmeye, dernekler ziyaret edilmeye çalışılsa zaman yetmez. Biz onları bir araya geldiklerinde daha çok görmeye çalışıyoruz. O yüzden fuarlar bizim için kıymetli. Kapıkule o yüzden kıymetli, oraya geldim. Her sene 1,5 milyondan fazla insanımız Kapıkule'den Türkiye'ye giriş yapıyor Avrupa'dan ve çıkış yapıyor. Bu bizim için çok önemli bir imkân yani bu insanların hâlini hatırını sormak için, hoş geldiniz demek için, bir isteğiniz var mı demek için, anket yapmak için talepleriyle alakalı. O yüzden biz beş senedir karşılama ve uğurlama çalışmaları başlattık. Benim daha önceki Başbakanlık görevimde en çok bize gelen taleplerden bir tanesi BİMER'e vesaire işte Kapıkule'deki uzun bekleme süreleri, orada bir afedersiniz yani tuvalet imkânının olmaması vesaire, Bulgar tarafından kaynaklanan sorunlar. Bunlarla alakalı biz bir çalışma başlattık. Bir kısmı çözüldü, bir kısmı devam ediyor ama biz her sene bir karşılama ve uğurlama çalışması yapıyoruz sadece Kapıkulede değil, Sırbistan'da, Sırbistan'ın Macaristan ve Bulgaristan sınır kapılarında da Türk polisiyle beraber YTB personelleri bekliyor. Bu YTB personelleri kim? YTB'nin Sırbistan'ın Sancak bölgesinden

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :37

burslandığı Boşnak öğrenciler. Bunlar Türkçe biliyorlar, aynı zamanda tabii ki yerel dili biliyorlar Sırpça veya işte hangi sınır kapısındaysa. Dolayısıyla vatandaşlarımız yazın gelirken bu sınır kapılarında yoğun bekleme zamanlarında problemler yaşayabiliyor; yanında fazla miktarda para getirebiliyor, kimliğini unutuyor, düşürüyor bir yerde vesaire veya Allah muhafaza kaza oluyor. Kazalarla alakalı da sıra yolunda en uzun güzergâhın olduğu Sırbistan. Sırbistan'da biz iki üç tane ring yapacak araba kirliyoruz dönemsel olarak yani daha önceki yıllar oldu, bizim tanıdıklarımızın da maalesef oldu, kazalar oldu, vefat edenler oldu Avrupa'dan. Şimdi Niş Başkonsolosluğumuz açıldı, bizim de arabalarımızla, özellikle polislerimizin uhdesine verdiğimiz araçlarla buralarda vatandaşlarımıza temas etmeye çalışıyoruz, Kapıkule'de de hızlandırmaya çalışıyoruz, Bulgar tarafıyla da gerek valimiz gerek gümrük müdürümüz sıkı iletişim içerisinde, biz de yani bu konuya vaziyet ettik son dört beş yıldır ve önemli çalışmalar yapıyoruz.

Tabii, bizim için yurt dışındaki vatandaşlarımızın en önemli hususiyeti -her gittiğimiz yerde de söylüyoruz- ideolojik olarak, siyasi görüş olarak herkes farklı yerde durabilir, bu çok normal fakat yurt dışında bir ve bütün bir diaspora görüntüsü sergilemek mecburiyetindeyiz. Bunun için de tüm derneklerimizi, oradaki siyasi partilerimizin de artık malumunuz son dört beş yıldır özellikle teşkilatlanmaları var tüm hepsine eşit mesafede ve hepsini de kucaklayan bir yaklaşım sergilemeye gayret ediyoruz. Tabii ki farklı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :38

derneklerimiz var; çatı derneklerimiz, hemşehri derneklerimiz, kültür derneklerimiz. Herkesin kendi bir yoğurt yiyişi var ama biz onlara şunu söylüyoruz: Yurt dışında bizim “Güçlü Türkiye Güçlü Diaspora” mottosuyla hep beraber bir arada olmamız lazım, bunun için de çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bizim ana gayemiz vatandaşlarımızın yaşadıkları yerlerde Türkiye’yle bağlarını koparmadan oralarda güçlü bir varlık edinmeleri.

Kardeş topluluk kısmına geldiğimizde, soydaş, akraba topluluklar kısmına geldiğimizde -buraları izin verirsiniz bana “kırk dakika” denmişti, biraz daha hızlı gideceğim, on dakikaya bitireceğim inşallah- tabii bu çok geniş bir başlık. Şimdi mesela ben aslen bir Batı Trakyalıyım, Batı Trakya Türk’üyüm. Ben doğma büyüme İstanbulluyum da babam Gümölcine doğumlu, anne tarafım Kastamonu ama babadan ben Batı Trakyalıyım. Şimdi tabii Batı Trakya'nın Lozan'dan kaynaklanan ayrı bir statüsü var, orada Türkiye garantör ülke aynı zamanda ama bizim Kosova'da da soydaşlarımız var, Makedonya'da da soydaşlarımız var, Bulgaristan'da soydaşlarımız var, Osmanlı bakiyesi toprakların dışında kalan Türkler var; şimdi Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan işte Terekemelerden Karakalpaklara, efendime söyleyeyim Kırım Tatarlarından Ahıska Türklerine, Lübnan Türklerinden Irak Türklerine çok geniş bir soydaş coğrafyası var.

Bir de akraba topluluklar var. Şimdi Boşnaklar, Arnavutlar bunlar bizim kardeş topluluklarımız veya Filipinler Moro'daki Müslümanları da bunun içine

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :39

sokabiliriz, hatta Güney Amerika'ya 19'uncu yüzyılın sonunda gitmiş -şimdi onunla alakalı çok geniş bir çalışma yapıyoruz- Los Turcoslar, "El Turco" diye tabir edilenler. Kim bunlar? 19'uncu yüzyılın sonunda, 20'nci yüzyılın başında Osmanlı coğrafyasından gitmiş kahir ekseriyeti Gayrimüslim olan Osmanlı tebaası ama onlar orada "El Turco" olarak biliniyor yani ister Hristiyan olsun, ister Ezidi olsun, ister efendime söyleyeyim Müslüman olsun, orada onlar "El Turco" olarak biliniyor, onlar da bizim kardeş topluluğumuz. Dolayısıyla, bu geniş tanımın içerisinde Türkiye'nin öncelikleriyle uyumlu olacak şekilde faaliyetler yürütüyoruz. İlk amacımız ortak tarihi ve kültürel değerlerin korunması, ikinci olarak akademik, bilimsel iş birliğini geliştirmeye çalışıyoruz ve oralardaki sivil toplum kuruluşlarını geliştirmeye çalışıyoruz.

Akademik ve bilimsel araştırmalarda kültürel miras envanteri çalışmamız var, sözlü tarih çalışmamız var, düşünce tarihi çalışmamız var. Bunlara birkaç örnek vermek gerekirse; mesela Kırım Sürgünü, Ahıska Sürgünü, Irak Türklerine ilişkin çok güzel bir sözlü tarih çalışması yaptık, bitmek üzere, Bulgaristan'daki Türklerle alakalı sözlü tarihimiz bitmek üzere.

Kültürel miras envanteri: Kırım ve Ahıska bölgesi -Kırım Rus işgalinde, Ahıska zaten Gürcistan topraklarında ama geri dönüş mümkün değil- buralardaki kültürel miras envanterini çıkarıyoruz.

Düşünce tarihi çalışmamız var. Önemli eserlerin tercümesine

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :40

ilişkin çalışmalar yapıyoruz.

Ülke profilleri işte, Lübnan Türk profili, Irak'taki Türk varlığı gibi çalışmalarımız var.

Eğitim desteklerimiz, yerinde burslandırma yapıyoruz Bulgaristan gibi, Kafkaslar gibi bölgelerde. Gençlik okulumuz var Balkan Gençlik Okulu ismini verdiğimiz Balkanların 8 ülkesinde.

Kültürel iş birliği ve hareketlilik programlarında yine kültürel geziler yapıyoruz. Şu an mesela sadece 80 öğrencimiz Batı Trakya'dan Eceabat'ta Gençlik Bakanlığımızın kampında kamp yapıyor. Bulgaristan'da 600 gencimiz, oradaki 600 soydaşımız şu an Edirne, Keşan, o bölgelerdeki kamplarda bir haftalık kampa gelmiş durumdadır. Edirne Valiliğimiz de yeni bir kamp yeri hazırlıyor bu arada, onun da bilgisini vermek isterim. Dolayısıyla bu kültürel hareketlilik programları devam ediyor.

Medya desteklerini biz veriyoruz Türkiye adına. Özellikle Türkçenin yaşatılmasıyla alakalı Balkanlarda faaliyet gösteren yerel medyamız var, onlara desteklerde bulunuyoruz, sivil toplum kuruluşlarımıza desteklerde bulunuyoruz.

Bir de Türkiye Mezunları Programı'mız var. Türkiye'de üniversite okumuş ve sonra kendi ülkelerine gitmiş mezunlarımız var. Bu insanlar yabancı, Türkiye'de uluslararası öğrenci olarak kalmışlar ve artık dönmüşler kendi ülkelerine. Bu insanların takibinin yapılması lazım. Biz bu çalışmayı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :41

başlattık, şu an “turkiyemezunlari.gov.tr” sitemiz var, bu sitemizde 128 bin mezunumuzun teyitli bilgisi var; nereden ne zaman mezun olmuş, şu an nerede ne yapıyor iletişim bilgisi. Bu bilgileri Kişisel Verileri Koruma kapsamında büyükelçiliklerimiz, başkonsolosluklarımız, DEİK, TİM, TOBB gibi kuruluşlarımızın ülke iş konseyleri, üniversitelerimiz. Bunları açıyoruz mesela Ziraat Bankası Kazakistan'da bir şube açtı ve bizim portaldaki Kazakistan'dan bizim Türkiye'de okuttuğumuz öğrencilerin içerisinde 5 kişi istihdam edip Ziraat Bankası Kazakistan ofisinde çalışmaya başlattı. ASELSAN, Azerbaycan'daki ofisinde onlar bize nasıl profil aradıklarını söylediler, ilana çıktık, başvuranlardan aldılar. Dolayısıyla burada bir İK, insan kaynakları mantığıyla Türkiye mezunlarını şirketlerle buluşturmaya gayret ediyoruz. Şu an 35 ülkede mezun derneğimiz var; Senegal Türkiye Mezunları Derneği, Moğolistan Türkiye Mezunları Derneği. Bu derneklere desteklerde bulunuyoruz. Bu dernekler ilgili ülkenin mevzuatına göre mezunlar tarafından kurulmuş, bizim tarafımızdan değil, biz sadece destek oluyoruz. Bugüne kadar da 151 tane mezun buluşması yaptık bu ülkelerde ve bu çalışmalar da devam ediyor. 2017'de başlatılan bir çalışmaydı, ben Başkan olmadan önce, aynı çalışmaya da güzel bir şekilde biz devam ediyoruz ve yurt dışında çok farklı ülkelerde Türkiye mezunlarımız var Türkiye'de üniversite okumuş bakanlarımız var, onlarla da özel bir irtibatımız devam etmekte. Büyükelçiliklerimize de diyoruz ki: “Özellikle 29 Ekim'de,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :42

özellikle 19 Mayıs'ta, 23 Nisan'da, ulusal günlerde Türkiye'den mezun olmuş önemli kişileri lütfen elçiliklerimize çağıralım." Zaten büyükelçilerimiz bu konuda çok hassas, biz onlara her türlü bilgiyi de veriyoruz, onlar o portaldan bilgileri alıp davet ediyorlar. Kenya'da, Tanzanya'da dahi mezun buluşmaları yaptık, bir kısmına ben de katıldım.

Biraz daha hızlı geçeceğim. Tematik çalışma demiştik. Bu KATİP programı Dışışleri Bakanlığımızla beraber yürüttüğümüz kamu görevlisi ve akademisyenlere Türkçe iletişim programı. Daha çok Dışışleri Bakanlıklarından Türkiye masasına bakacak diplomatların geldiği ve burada sekiz dokuz ay Türkçe öğrettiğimiz ve kendi alanlarında staj yaptırdığımız bir program. Mesela bu programa katılan Venezuela'dan bir katılımcı şu an Venezuela'nın buradaki büyükelçiliğinde. Birkaç ülkede bu programa katılan işte Senegal gibi, Mali gibi o ülkenin Türkiye masasına bakan diplomat oldular. BESKAP ve SEDEP programlarımızdan SEDEP, Soydaş Edebiyatı Destekleme, özellikle Balkanlarda Türkçe yazan soydaşlarımızın eserlerini basıyoruz. BESKAP'ta yine özellikle Balkanlar ve diğer kardeş coğrafyalarda, daha çok soydaş coğrafyada beşeri ve sosyal kalkınma araştırmalarına ilişkin çalışmalar yapan akademisyenlerimizin projelerine destek oluyoruz.

Kültürel miras envanter çalışmalarımızdan bahsettim zaten az evvel, çok detayına girmeyeceğim, kitap çalışmalarımızdan.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :43

Ben yayın çalışmalarını şu yüzden önemsiyorum: Yani bazı yayınlar kamu destek olmazsa ortaya çıkmıyor, bazı projeler ve bunlar da kitap basmakta bir programda LED ekran kurmaktan, başka bir şey yapmaktan çok daha uygun program, aktiviteler ve bunlar miras olarak kalıyor. İşte Sadık Ahmet'le alakalı yaptık, Mümin Gençoğlu'yla alakalı yaptık, şimdi Abdülcemil Kırimoğlu'yla alakalı çok güzel bir kitap basmak üzereyiz, bunlar da yarına miras kalıyor.

İran'la alakalı çalışmalarımız var; İran'da Türkçe yer isimleri topografya üzerinden çok güzel bir çalışma yürütmüştük, o bitti. Bunun yanı sıra özellikle Finlandiya Tatarları, Kırım Tatarları, Kazan Tatarlarının tarihiyle alakalı çalışmaları bitirdik, en son da kiliseye çevrilen Türk eserleri çalışmalarımızı yapmış olduk. Bunların çok detayına girmeyeyim çok spesifik programlar var; işte Rohingya'da biliyorsunuz büyük bir zulüm var Myanmar Müslümanlarına ilişkin, onların orada kimlikleri dahi yok. Rohingya'daki gençlerin Bangladeş'e gidip veya üçüncü ülkelere gidip kalan gençlerin kendi davalarını anlatabilmeleriyle alakalı sosyal medya ve dijital medya kullanımına ilişkin program yaptık. Afrika Medya Temsil Eğitim Programı yaptık, Bangsomoro 2020 yılının başında Filipinler Moro'da bir referandum oldu ve Moro 10 milyon nüfusuyla özerklik kazandı. Filipinler Moro'daki Müslümanların hukukçu yetiştirme ve bürokrat yetiştirmekle alakalı bizden bir talepleri oldu, hem öğrenci burslandırdık hem de onlara buradan eğitici

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :44

gönderdik.

Bunların çok detayına girmeyeyim, vaktinizi almak istemiyorum.

Kırım Tatar Sürgünü 75'inci Yıl Anma Programı yaptık, Bulgaristan'dan Zorunlu Göçün 30'uncu Yılı Anma Programı yaptık, Ahıska Sürgünü 75'inci Yıl, bunların şimdi 80'inci yıllarını yapacağız. Irak Altinköprü Katliamı, 1991'de çok büyük bir katliamdır Altinköprü'de. Ben de gittim Altinköprü'ye, orada 100 kişi Saddam'ın askerleri tarafından şehit ediliyor, içlerinde on beş yaşında bir çocuk da var, onun kanlı defteri de orada duruyor. Kerkük'e yakın bir yer bu. Sadık Ahmet Anma Programı yaptık, Mümin Gençoğlu Anma Programı yaptık yani bu programlar zaten rutin devam ediyor.

Türkiye Mezunları'ndan bahsetmiştim. Bunu çok önemsiyoruz. Türkiye'de üniversite okumuş ve kendi ülkesine veya üçüncü ülkeye gitmiş bir mezunumuzun bizimle iletişimini koparmamız çok önemli. Burada tüm koordinasyon YTB'de, burslu olmayan öğrencileri de takip etmeye çalışıyoruz, bunu da üniversitelerimizde son dört beş yıldır oturtmaya başladık. Burslu olmasa da Türkiye'den mezun olmuş tüm uluslararası öğrencilerin verisini bir arada toplayıp onları takip etme hususu bir rayına oturdu. Şimdi normalde her üniversite kendi takip ediyor, işte bende İngiltere'de master yaptım, her sene buraya geldiklerinde bize mail atıyorlar ama her üniversitenin kendi takip etmesi ayrı, bir de sonuçta bu Türkiye mezunlarının hepsinin bir datadan takip edilmesi ve kendi ticaret

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :45

müşavirliklerimize, devletin ilgili birimlerine bunların ulaştırılması ayrı. Dolayısıyla biz bundan çok ciddi verim almaya başladık.

Uluslararası öğrenciler konusu da şudur Sayın Başkanım: Türkiye 1950'lerden sonra ikili anlaşmalarla uluslararası öğrencileri Türkiye'ye eğitime getiriyor. 1992'de Türk cumhuriyetlerinden öğrenciler geliyor - rahmetli Turgut Özal zamanında başlatılan Büyük Burs Projesi- 2011'de de YTB kurulduktan bir sene sonra önce Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber, sonra da sadece YTB uhdesinde bir burs programı oluşturuluyor "Türkiye Bursları" adını ve verdiğimiz "Türkiye Scholarships" ve biz sınavla, mülakatla uluslararası öğrenci alıp Türkiye'ye eğitime getiriyoruz. Bunun için ayrı bir özel dairemiz var ve her ülkemizin hemen hemen stratejileri var, raporları var. Hangi ülkeden neye göre öğrenci alacağız, bunun bir stratejisi var, o ülkelerin Türkiye'yle olan ikili ilişkileri, siyasi, iktisadi, tarihî, kültürel, diplomatik, o ülkenin kendi içindeki mezhebi, etnik dağılımı, kırılğan ülkeler var, Afrika'da iç çatışma yaşayan ülkeler var. Bunun dışında, her ülkenin kendi eğitim sistemine bakarak da öğrenci burslandırıyoruz yani kimi ülkenin üniversiteye giriş sınavı çok iyi mesela Türkiye'deki YKS iyi bir sınavdır yani bu sınavdan derece yapmış öğrenci biliriz ki belli bir kapasitenin üzerindedir ama her ülkede böyle olmayabilir; bazı ülkelerin eğitim sistemi bize göre daha farklı. Dolayısıyla bizim kurumumuzda on iki yıldır bu ilgili dairemizde farklı ülkelerin eğitim sistemlerini çok iyi bilen uzmanlarımız var. Biz, her

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :46

sene 3.500'e yakın uluslararası öğrenciyi burslandırıyoruz. Bunların şu an yüzde 55'i lisans, yüzde 45'i lisansüstü. Burada lisans üstü sayısını arttırmaya gayret ediyoruz ve bu çalışmalarımızı yaparken de özellikle hem başarılı öğrenci seçiyoruz hem de ilgili ülkenin neye ihtiyacı varmış, ona bakıyoruz yani sadece bizim değil öğrenci getirdiğimiz ülkenin de ihtiyacına göre bakıyoruz. Tabii, burada birkaç bilgi vermem gerekirse şu an dünyada en çok uluslararası öğrenci Amerika'da; 1 milyon 60 bin öğrenci var, sonra İngiltere'de 718 bin öğrenci var, sonra Kanada'da 660 bin öğrenci var, Fransa'da 392 bin öğrenci var, uluslararası öğrenci bunlar yani dünyadaki uluslararası öğrencilerin kahir ekseriyeti Amerika'da; 1 milyondan fazla öğrenci var, 2'nci İngiltere 720 bin, 3'üncü Kanada 660 bin, 4'üncü Fransa 400 bin, 5'inci Avustralya 360 bin, 6'ncı Almanya 350 bin, 7'nci Türkiye 336 bin. Bizim burslu öğrencimiz ne bu sayının içerisinde diye sorarsanız yani devletin Türkiye Bursları marifetiyle resmî burs programıyla Türkiye'de eğitim alan öğrenci sayısı 15 bin civarında, dolayısıyla 336 binin 15 bini, yaklaşık yüzde 5, hatta yüzde 5'ten biraz daha düşük diyebiliriz. Bu oran farklı ülkelerde daha da yüksek yani Türkiye'de uluslararası öğrencilerin bursluluk oranı yüzde 5 civarında. Biz tabii gün sonunda her ne kadar burslu öğrencilerle ilgilenen bir kurum olsak da tüm uluslararası öğrencilerle alakalı talepler de bizlere gelmekte. Bunun için de Türkiye'ye kendi imkânlarıyla gelmiş ama belli başarı sağlamış öğrencilere açtığımız 2 burs programı var,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :47

oradaki öğrenci sayımız çok az tabii; biri başarı bursu, biri destek bursu. Belli bir ortalamanın üzerindeki öğrencilere bir başarı bursu veriyoruz, bir de destek olarak da yine başarısı olan ama ciddi şekilde maddi desteğe ihtiyaç olan öğrencilere destek bursu kapsamında bir burs programı yürütüyoruz. Şu an bu 15 bin uluslararası öğrencimizin 145 ülkeden olduğunu söyleyebiliriz. Her sene 100'e yakın ülkede mülakat yapıyoruz. Bu sene 120 bin civarında bir başvuru aldık, geçen sene depremden dolayı düşmüştü, 2022 senesinde 169 binle rekor başvuru sayısına ulaşmıştık. Tabii bu öğrencilerimizi biz alıyoruz ama YTB sonuçta eğitim kurumu değil, biz üniversitelere emanet ediyoruz bunları. Lisans üstü burslandırmalarımızda, yüksek lisans, doktora burslandırmalarında akademisyen kadromuz var, bu akademisyenlerimiz özellikle doktora başvuran öğrencilerimizin başvurularını bu hocalarımız inceliyor ama lisansa biz mülakatlar yapıyoruz. Lisansta kişinin hem lise başarısına bakıyoruz hem diğer sertifikalarına. Özellikle Boğaziçi gibi, ODTÜ gibi, Sabancı gibi, İTÜ ve Koç gibi iyi üniversitelerimize öğrenci burslandırmaya gayret ediyoruz son yıllarda her sene. Onların istedikleri özel sertifikalar oluyor SAT gibi, TOEFL, IELTS gibi, GRE gibi onları olan öğrencilerimizi de oraya yönlendiriyoruz.

Tabii, bu burs programının içeriğinde üniversite harcını karşılıyoruz, aylık bir burs veriyoruz, lisansa 3.500, yüksek lisansa 5 bin, doktora 6.500, sağlık sigortasını karşılıyoruz ve barınma desteği veriyoruz. Bir yıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :48

Türkçe eğitimde zorunlu çünkü biz Türkçe burslandırıyoruz ama şu var: Özellikle Hindistan, Pakistan veya İngilizce eğitimin iyi olduğu yerlerde veya öğrencinin İngilizce eğitim almak istediği durumlar oluyor yani şunu kabul etmek lazım: Eğer Avrupa'dan, Amerika'dan iyi bir burs programı bulursa İngilizce okumak istediği için ve tabii o üniversiteler belki daha yüksek olduğu için oralara gitmek istiyor iyi öğrenciler. Biz, İngilizce bölümleri de son yıllarda açtık ama İngilizce burslandırsak dahi -diyelim Boğaziçi'nin bir bölümünde burslandırdık öğrenciyi- üniversitesini bitirene kadar ondan C1 sertifikası talep ediyoruz yani Türkçeyi öğrendiğine ilişkin bir sertifika bize ibraz etmesi gerekiyor.

Tam zamanlı burs programımızdan bahsettim.

Üstün başarı bursu, üstün başarıda çok iyi öğrencileri cezbetmek için bir burs programı normalin üstünde, 2 katı burs verdiğimiz ama burada çok çok az öğrencimiz var.

Kısa süreli başarı bursu dedik, destek bursu dedik, araştırma bursumuz var. Araştırma bursu da "Research Scholarship" diye geçiyor. Doktorada tez döneminde veya doktora sonrası Türkiye'ye bir yıl araştırma yapmak için gelen araştırmacılara verdiğimiz. Burada kişi kabulü bizden değil üniversiteden alıyor çünkü araştırmacı seviyesinde olduğu için üniversitedeki ilgili hocadan kabul alması gerekiyor.

Türkoloji ise Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesiyle yaptığınız bir burs

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :49

programı. malumunuz 80 ülkeden fazla ülkede Türkoloji bölümleri var ama Türkoloji dediğimizde Türkiye Türkçesi sadece akla gelmiyor, farklı Türk lehçeleri de bu bölümlerde öğretiliyor. Biz bu bölümlerde Türkçeyi güçlendirmek için özellikle Hırvatistan gibi, Bulgaristan gibi, Sırbistan gibi, Polonya gibi yakın çeperimizden ve Türkoloji bölümü olan ülkelere öğrencileri yazın bir ay Türkiye'ye Türkoloji eğitimine getiriyoruz. Aslında Türkolojilerde yapmak istediğimiz şu: Hazırlığı burada okutmak istiyoruz ama Türkoloji bölümlerinde dünyanın hiçbir yerinde hazırlık yok, direkt 1'den başlıyor. Türkolojiler tam Türkçe eğitimi gibi değil malum ama biz o sebeple yazın buraya getiriyoruz.

Ortak burs programlarımızda UNHCR'la bir burs programımız var, İslam Kalkınma Bankası'yla var, ASEAN'la -Asya ülkelerinin arasındaki bir birlik- var. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademimizin -bizim kendi akademimiz- hedef ülkelerinden öğrenci getiriyoruz. NAMA Vakfı da Malezya'dan bir vakıf, onlarla da ortak burslandırma yapıyoruz. Ben çok detayına da girmek istemiyorum. Bu burslandırmalarda bizim şu an yüzde 85 civarında bir başarı oranımız var. Yani, tabii, biz uluslararası öğrencilerimizden başarı kriteriyle öğrenci burslandırıyoruz, normalde bizim daha yüksek kotamız var her sene. Devletin burs programı olduğu için YÖK'le beraber yürütüyoruz, listelerimizi YÖK onaylıyor. YÖK'ün her sene bize vermiş olduğu bir kontenjan var ama biz bu kontenjanı "Öğrenci

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :50

alacağız.” diye illa doldurmuyoruz. Üniversiteyi bitirebilecek öğrenciyi almamız bizim için önemli çünkü bir öğrenciyi burslandırdığımızda, belli bir sene sonra başarısızlığa uğradığında bir Türk öğrenci gibi olmuyor; ona biz bir emek vermiş, masraf yapmış oluyoruz. Dolayısıyla, optimum derecede öğrenci burslandırıyoruz. Son olarak da bu öğrencileri başıboş bırakmıyoruz, Uluslararası Öğrenci Akademisi altında akademik ve kültürel çalışmalar da yürütüyoruz.

YTB'nin İstanbul, Ankara ve Edirne'de 3 tane öğrenci ofisi var, öğrenciyeye yönelik faaliyet yürüten ofisi var. Buralara sadece öğrenciler geliyor. Hamamönü'nde bir ofisimiz var, çayımız çorbamız var. Edirne'de bir ofis açtık, öğrenciler geliyor, burayı kullanıyorlar, “Wi-Fi” var, burada internete girip ders çalışıyorlar. Yine, İstanbul Taksim'de, İstiklal Caddesi'nde de bir ofisimiz bu öğrencilerimiz için bulunmakta.

Öğrencilere yönelik staj programımız var, yaklaşık her sene 300 burslu öğrencimize şirketlerde staj yaptırıyoruz. Özellikle uluslararası öğrencilerimiz içerisinde her sene ödüller düzenliyoruz, uluslararası öğrenci ödülleri düzenliyoruz -bu sene de YÖK Başkanımızla beraber mayıs ayında Millet Kütüphanesi'nde düzenledik- farklı kategorilerde öne çıkan öğrencilerimize ödüller veriyoruz. Her sene mezuniyet programları yapıyoruz. Bir de Uluslararası Öğrenci Bilimler Kongresi düzenliyoruz -daha önce sadece sosyal bilimlerdi- sadece uluslararası öğrencilerimizin lisans,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışışleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışışleri

Uzman:

Sayfa :51

özellikle yüksek lisans, doktora düzeyinde makaleleriyle, tezleriyle katıldığı bir akademik çalışma.

Dolayısıyla, Başkanım, YTB diaspora kısmı... Yani kurumun esas kurulma amacı diaspora. Sonra, tabii, uluslararası öğrenci kısmı kuruma eklenmiş. Üç ana dairemiz var, bunların her biriyle ilgilenen daire başkanlığımız var, çalışmalarını yürütüyor. Bu dönem de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonumuza özellikle bizim bilgimize ihtiyaç duyulan konularda destek vermekten çok büyük memnuniyet duyarız.

Yeni dönemdeki çalışmalarınızda da başarılar diliyoruz.

Teşekkür ediyoruz bizi dinlediğiniz için, çağırdınız için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Başkanım biz çok teşekkür ediyoruz.

Gerçekten kırk dakikanın yetmediği bir sunum olduğunu bilerek... Aslında bir süre kısıtlamamız olduğu için oldu. Yoksa sizin Başkanlığınızın aslında bu Komisyona 3-4 farklı toplantıda 3-4 farklı sunum yapması daha uygun olurdu. İnşallah, ileriki günlerde gerek sizi ziyaret ederek gerek sizin tekrar ziyaret etmenizi sağlayarak arttıracacağız.

Biraz önce de söyledim ama şunu ifade etmek istiyorum özellikle: Yurt dışı teşkilatlanmanız olmayabilir fakat biz yurt dışında gittiğimiz her programda ya sizlerle ya Başkan Yardımcılarınızla alakalı "İşte, on beş gün önce de YTB Başkanımız buradaydı." "Üç hafta önce bir araya geldik." "İki

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :52

hafta önce bir aradaydık, şunu ifade ettik, konuştuk.” dendiğini yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan bizzat duyuyoruz. Yurt dışı teşkilatlanması olmayan bir kuruma göre yurt dışı ayağınız biraz güçlü ve fazla. Fedakârca ve özverili çalışmalarınızdan dolayı çok teşekkür ederiz. İlk sunumu sizinle yaptığımız için de açıkçası bizim için çok bilgilendirici ve verimli oldu.

Şimdi, izniniz olursa hem soruları hem de Komisyonumuzun çalışmalarıyla ilgili öneri ve görüşlerini almak üzere hem Komisyon üyesi hem de Komisyon üyesi olmayan, bugün bizim misafirimiz olan çok değerli, çok kıymetli vekillerimizden söz almak isteyen varsa söz vermek isterim.

İlk söz Mustafa Bey'in.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Başkanım, öncelikle, Komisyonumuzun ilk toplantısının hayırlı olmasını diliyorum. Sizlere de başarılar diliyorum. Komisyon üyelerimizle birlikte inşallah iyi bir çalışma dönemini hep birlikte gerçekleştiririz.

Ben Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımıza teşekkür etmek istiyorum. Biraz hızlı oldu ama aslında detaylı bir sunum da diyebiliriz yani genel olarak bir fikir sahibi olduk yaptığınız çalışmalarla alakalı. Tabii, bu çalışmalar ülkemizin geleceği açısından, gençlerimizin geleceği açısından, Türk diasporası açısından çok önemli, kıymetli.

Değerli Başkanım, tabii, bu çalışmalarını yaparken aslında genel bir fikir edindik ama özellikle Avrupa'da son dönemde yükselen bir ırkçılık var, aşırı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :53

sağın yükselmesiyle alakalı bir durum söz konusu. Aslında sadece Avrupa'da değil, dünyanın değişik yerlerinde ırkçılıkla alakalı böyle bir tedirginlik oluşmaya başladı insanlarda. Avrupa'daki bu çalışmalarınızda -ki yoğun çalışmalarımız var orada- Türk diasporası bundan nasıl etkileniyor, buna dönük bir çalışmanız var mı, oluyor mu ya da bu tip sorunlardan nasıl etkileniyorsunuz? Bunu size sormak istiyorum.

İkincisi; aslında burs çalışmalarınız çok detaylı ve güzel. Uluslararası öğrencilere dönük yapılan çalışmalar önemli çünkü baktığımız zaman, özellikle gelişmiş ülkeler bu alana çok önem, değer -ki sizin verdiğiniz istatistiklere de bu yansımış- veriyor. Türkiye de 7'nci sırada ve bu alanda son dönemde ivmesi yukarıya doğru olan bir ülke. Bu çalışmalarda ayrılan bütçeden size verilen paya "yüzde 5" dediniz sanki, değil mi?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Yok Sayın Vekilim, Türkiye'deki uluslararası öğrenciler içerisinde burslu öğrenci sayısı yüzde 5 şu an.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bu ivme sabit mi yoksa yıllar bazında artan bir ivmesi var mı bunun?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Şöyle...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hepsine bir cevap verirsiniz Başkanım, ben bitireyim isterseniz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :54

Bir de mesela son dönemde 169 binden 121 bine düşen öğrenci başvurusu var Türkiye’de. Bu düşüşün sebebi ne olabilir? Türkiye’de son yıllarda yabancılara dönük artan söylemlerin bunda etkisi olabilir mi? Bu konuda da bir fikriniz var mı ya da çalışmanız var mı? Onu bir öğrenmek isterim.

Son olarak da... Kitap çalışması yaptığınızı söylediniz. Komisyon üyeleri olarak, bu kitapları bizimle paylaşırsanız memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI
ABDULLAH EREN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, hemen sondan başlayayım. Kitapları inşallah göndereceğiz. Kitapların bazılarının baskıları bitti, şimdilik saldırı raporlarını Komisyonumuza getirdik ama özellikle Balkanlarla alakalı çıkardığımız Kiliseye Çevrilen Türk Eserleri’ni Komisyon üyelerimizin her birisine tek tek göndereceğiz.

Uluslararası öğrenci başvurusundaki azalmadan bahsettiniz. Maalesef biz geçen sene depremden dolayı 123 bin başvuru almıştık ama şunu görmüştük: Bizim başvurularımız 10 Ocakta başlıyor Sayın Vekilim, 20 Şubat kadar devam ediyor. 6 Şubat depremi oldu, 7 Şubattan itibaren bir önceki seneye kıyaslayarak biz zaten hemen yüzde 50’lik bir düşüşü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :55

görmüştük. Dolayısıyla biz geçen seneyi depreme yoruyoruz. Ama bir önceki sene 170 bin başvuru almıştık. Bu sene 121 bine düşmesiyle alakalı biz çok hızlı bir çalışma yaptık. Özellikle bazı ülkelerden Türkiye'ye yönelik öğrenci akışıyla alakalı önümüzdeki yıllarda bir azalma olduğunu göreceğiz.

Ben bir örnek vermek isterim. Karabük'te bir hadise yaşandı, Ganalı bir kız maalesef -hatırlarsanız- bir buçuk sene önce hayatını kaybetti. Bizim burslumuz değildi. Karabük Üniversitesinde 8 bine yakın uluslararası öğrenci var. Bizim 80 burslu öğrencimiz Karabük'te. Çünkü biz burslu öğrencilerimizi tabii ki illere dağıtıyoruz. Büyükşehirlerde daha fazla öğrencimiz var ama biz öğrencileri illere dağıtıyoruz, bir ilde yoğunlaşma yok bizde. Dolayısıyla, bizim öğrencimiz değildi ama o olay şunu oluşturdu, biz şunu takip ettik özellikle Maarif Vakfı Başkanımızla: Bu öğrencimiz vefat ettikten sonra Fransa'nın özellikle Afrika'ya yayın yapan yayın kuruluşları inanılmaz şekilde Türkiye'deki Afrikalılara, siyahi öğrencilere Karabük'teki olay üzerinden menfi tutumlar olduğunu farklı haberleri abartarak ciddi bir bombardıman yaptı bir hafta on gün boyunca. 2018 yılında Campus France'ın bir raporunda şöyle bir ibare var Sayın Vekilim, "Biz Afrika'daki uluslararası eğitim ve yükseköğretimde önümüzdeki yıllarda zorlanacağız çünkü Türkiye Bursları'yla ve burs dışında da kendi imkânlarıyla gelen öğrencilerin sayısında çok ciddi bir artış var. Türkiye 2005'te başlattığı Afrika açılımıyla büyükelçilikler açtı, THY uçuş yapıyor, Maarif Vakfı okullar açıyor. Bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :56

burslar ve yükseköğrenim marifetiyle de Türkiye'nin etkisi çok artacak." diye bir tespiti vardı ve "Bizim rakibimiz bundan sonra Türkiye." Campus France'ın bir raporunda geçiyor. Şimdi, tabii, o ile bunu birleştirdiğinizde çok ciddi bir dezenformasyonla beraber bir bombardımana maruz kaldı Afrika'nın belli ülkeleri. Tabii, Gana'dan mesela bu sene öğrenci başvuru sayımızda ciddi bir azalma var. Somali'de Türkiye bir deniz üssü aldı, uzay çalışmaları için bir üs aldı, bu sene içerisinde -biliyorsunuz- anlaşma oldu. Somali'den yine öğrenci başvurumuz fazla ama bir önceki seneye göre ciddi bir düşüş oldu. Dolayısıyla, birkaç ülkede daha böyle bu düşüşleri biz gözlemledik. Maalesef Türkiye'deki bu yabancılara yönelik tutumla alakalı olduğunu düşünüyoruz. Kaldı ki biz de bununla alakalı birtakım kapalı çalışmalar da anketler de yürütüyoruz.

Bir örnek vereyim bu konuya cevap vermek için son olarak. Bizim Türkiye Bursları hesabımız var sosyal medyada, biz burada bursları tanıtıyoruz, gelen soru olursa da altına cevap veriyoruz yani bir sosyal medya iletişim süreci yürütüyoruz. Geçen sene özellikle seçim öncesi -bu sene yerel seçim öncesi de oldu- bu burs hesaplarının altına öğrenciler bir şey sorduğunda inanılmaz organize bir kampanyayla "Buraya gelmeyin, istenmiyorsunuz." "Siz burada iyi karşılanmayacaksınız." "Buraya gelmenizi istemiyoruz." diye seri cevaplar. Tabii, bunların da etkisi var. Hatta bir Kazak kız öğrenci bize bir soru sormuş, altına bu kişiler bir şey yazmışlar,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :57

sonra diyor ki diğeri, düzeltiyor: “Ya, bu Kazak’mış, buna yazmasaydın da olurdu.” Yani, dolayısıyla, kime ne yazdığını bilmeyen bir gruhla karşı karşıyayız. Şimdi, bunların totalinde uluslararası öğrenci başvurumuzda bu sene biraz azalma oldu ama bu düzelecektir. Sayın Vekilim, zaten 130 bin de çok yüksek bir başvurudur bizim her sene 3.500 öğrenci kabul ettiğimizi düşünürsek. Ama bizim için sepet ne kadar büyük, iyi öğrenci o kadar fazla.

Uluslararası öğrenci sayısı... Sayın Vekilim, biz öğrenci sayısını 15 bin civarında tutmaya gayret ediyoruz. Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı artıyor. Yani ilk bu burslar başladığında 2011’de 6 bin-7 bin burslu öğrenci vardı, Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı 20 bin civarındaydı. Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı çok arttı. Bir, üniversite sayımız arttı; iki, Türkiye’nin etki gücü arttı; üç, yükseköğrenim Türkiye’de hakikaten çok kaliteli belli branşlarda. Dolayısıyla, Avrupa’ya, Amerika’ya, diğer ülkelere nazaran burada eğitim almak öğrenciler için çok daha makul ama biz sonuçta bursta sayı odaklı değil de başarı ve performans odaklı gitmeye çalıştığımız için... Ha, tabii ki ülkelerin bir kotası var yani biz Azerbaycan’dan 200’ün altında öğrenci burslandırmayız. Kazakistan bizim için öyledir, Kırgızistan’dan 150-200’ün altına düşmemeye çalışırız, Özbekistan hakeza öyledir fakat genel olarak biz öğrenci sayımızı belli bir sayıda tutmaya çalıştığımız için bu yüzde 5 oranı şu an mevcut. Bütçemizde herhangi bir sıkıntı yok.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :58

Avrupa'daki ırkçılıkla alakalı bizim karşılaştığımız en büyük sorunların başında yurt dışındaki vatandaşlarımızın... Tabii, girişte söyledim, AP seçimlerinden dolayı aslında aşırı sağda bir artış var ve bu kamuoyunun gündemine gelse de zaten uzun yıllara sarf bir durum bu, yeni bir durum değil. Biz en çok bunun menfi etkisini gençlerde görüyoruz, gençlerle yaptığımız programlarda orada doğup büyümüş, Türkiye'de hiç yaşamamış ama buraya geri dönmek isteyen gençlerle karşılaşıyoruz. Orada üç farklı tepki var gençlerde. Bir: "Ya, ne kadar mücadele edersek edelim bir şey olmaz. Biz kendi işimize bakalım." İki: "Şimdilik niyetimizi saklı tutalım, yarın öbür gün önemli yerlere geldiğimizde mücadeleyi yürütürüz." Üçüncüsü ise daha aktif, daha proaktif; "Bizim şimdiden sahada mücadele yürütmemiz lazım." diyor gençler. Özellikle zaten bizim "klasik diaspora" diye adlandırabileceğimiz cami derneklerimizin, çatı derneklerimizin sürekli camilerine, derneklerine saldırılar oluyor -saldırı raporunu dağıtacakları arkadaşlar, 2023 de çıkmak üzere- buralarda bunları görüyoruz. Tabii, bizim için şöyle bir husus da söz konusu -yani belki özel bir toplantıda bunlar daha net konuşulur, sanırım kayıt altına alınıyor ama onları arz etmek isterim- özellikle siyasal katılımı alakalı vatandaşlarımızın daha bilinçli olması ve oradaki siyasal partilerin içerisinde yer alması bizim için çok önemli. Burada da farklı yöntemler denemiş diasporamız -vekillerimiz bilir- yani küçük siyasi partiler kuranlar var; Almanya'da örneği var, efendime söyleyeyim,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Dışişleri

Tarih: 17/7/2024 Saat :

Stenograf:

Kayıt: Dışişleri

Uzman:

Sayfa :59

Fransa'da küçük bir örneği var ama bunlar başarılı olamadılar veya ana akım partinin içerisinde yükselmeye çalışıyor bizim insanlarımız ama orada da maalesef belli bir statünün üzerine çıkamıyorlar. Dolayısıyla, biz bunun yakıcılığını çok yakından görüyoruz. En son Hanou'yu yaşadık zaten. Fakat gün sonunda, en kötüye hazırlanmakla alakalı da her zaman kafamızın köşesinde bir şey olması lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Buyurun Sayın Yeneroğlu.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Komisyon üyeleri olduğu için, onlardan sonra... Ayıp olmasın diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım, var mı söz talebiniz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Benim var, evet ama sonra da olabilir, sorun değil, çok kalabalık değiliz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Problem değil ya, siz buyurun lütfen.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz konuşun, ben sonra konuşurum, sorun değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Siz buyurun.